

به حداقل رساندن ردپای محیط‌زیستی در سفر

ایپام ما! وقتی صحبت از جایگزین‌های اقتصادی رای فعالیت‌های اقتصادی با اثرات عمیق محیط‌زیستی می‌شود، همواره نام «گردشگری» به عنوان فعالیت جایگزین به میان می‌آید اما گاهی صنعت گردشگری به دلیل عادت‌ها و رفتارهای قدیمی مانند استفاده از وسایل یک‌بار مصرف، دورریز زیاد غذا یا اثرات تخریبی و انتشار آلودگی‌ها به دلیل حضور گردشگران نیز محلی برای آسیب به محیط‌زیست می‌شود. حالا چند سالی است که عبارت «گردشگری پایدار» در میان فعالان و اندیشمندان حوزه گردشگری و محیط‌زیست مطرح شده است. شعار امسال روز جهانی گردشگری نیز «گردشگری و سرمایه‌گذاری سبز» انتخاب شده که اشاره‌ای به پایداری در این صنعت دارد. کارشناسان این حوزه می‌گویند که با اتخاذ شیوه‌های گردشگری پایدار، همه می‌توانند به حفاظت محیط‌زیست و حمایت از جوامع محلی کمک کنند که این، خود نوعی حرکت در جهت پایداری است.

سال نوزدهم | شماره بیایمی ۲۶۷۲ | شنبه ۸ مهرماه ۱۴۰۲ | ۱۶ صفحه | قیمت ۵ هزار تومان

www.payama.ir

در سخت‌ترین دوران **دریاچه ارومیه**، حیات‌وحش این زیستگاه شرایط دشواری را تجربه می‌کنند

محو حیات وحش دریاچه خشکیده

یک کارشناس حیات‌وحش: با خشکی دریاچه و از بین رفتن پوشش گیاهی جزایر، جمعیت حیات‌وحش به طرز محسوسی رو به کاهش گذاشت

یادداشت

«پایداری» همه چیز را تغییر می‌دهد

محمد جهانشاهی |

دبیر کمیته ملی طبیعت‌گردی و گردشگری سبز |

۲۷ سپتامبر ۱۹۷۰ اساسنامه سازمان جهانگردی در سازمان ملل مصوب شد. پنج سال بعد، این سازمان کار خود را شروع کرد و در پایان همان دهه تصمیم گرفته شد ۲۷ سپتامبر به‌عنوان روز جهانی جهانگردی هر ساله بهانه‌ای برای گردهم‌آمدن و توجه بیشتر به ارزش‌های این صنعت رو به گسترش در سراسر جهان باشد. «سهم گردشگری در حفظ میراث فرهنگی، صلح و درک متقابل» اولین شعار این سازمان بود و پس از آن هر ساله شعاری متناسب با شرایط که بازگوکننده رویکرد عمومی این سازمان بود اعلام می‌شد تا به امروز که شعار «گردشگری و سرمایه‌گذاری‌های سبز» برای سال ۲۰۲۳ اعلام شده است. برای درک بهتر این شعار باید به اواسط قرن بیستم برگردیم به‌ویژه دهه‌های بعد از جنگ جهانی دوم. دهه‌ای پس از دو قرن اتفاقات خاص؛ ماشین بخار، تجربه پرواز، ساخت داروهای جدید و شیوه‌های نوین درمانی، نظرات سیاسی و اقتصادی جدید، کامپیوتر، جنگ‌ها و جنگ‌افزارهای ویرانگر، تقسیمات سیاسی و کشورهای جدید و از همه مهم‌تر چالش‌های جدید. از دهه هفتاد رفته‌رفته نشانه‌های کج‌روی مسیر توسعه و پیشرفت برای دانشمندان نمایان شد که لزوم اصلاح شیوه‌ها و دیدگاه‌ها شکل جدی‌تری به خود گرفت.

ادامه در صفحه ۱۱

یادداشت

روزی به نام گردشگری

مسلم شجاعی |

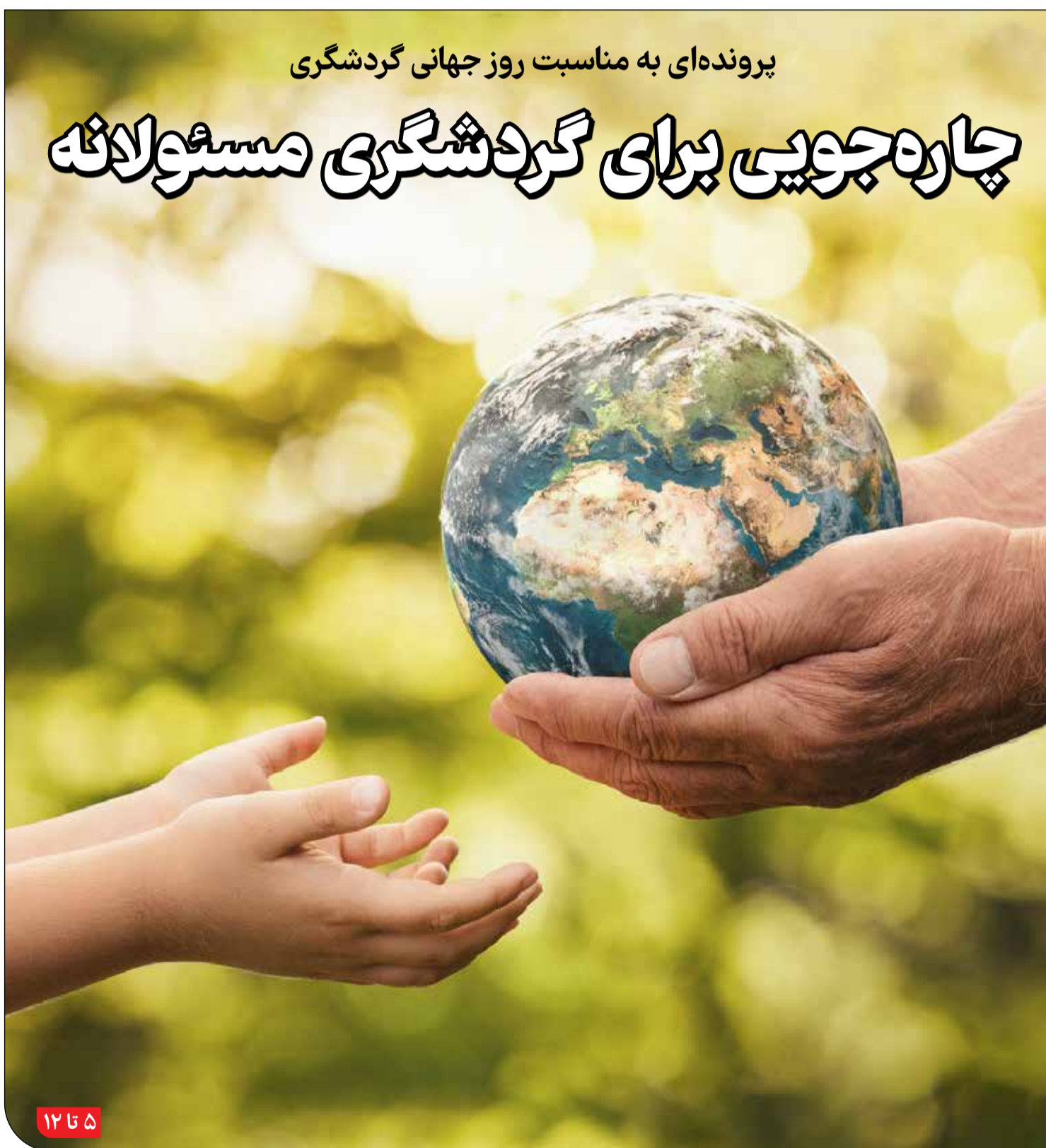
دستیار معاون گردشگری وزیر |

نامگذاری روزها و رویدادهای خاص در تقویم ملی و بین‌المللی با هدف معرفی، بزرگداشت و ایجاد هم‌پیوندی بین فعالان آن عرصه انجام می‌پذیرد تا منجر به نوعی همدلی، همکاری و مشارکت عمومی و تخصصی بین ذینفعان آن شود. نامگذاری یک روز در سال به نوعی انسجام بخشی و پیگیری یک رویکرد واحد در طول سال پیش‌رو است تا تأکیدی بر اهمیت یک موضوع باشد و ارزیابی اقدامات و عملکرد بر آن اساس انجام پذیرد. در تقویم بین‌المللی، نامگذاری روز جهانی گردشگری قدمتی ۴۴ ساله دارد. برای اولین بار در ۲۷ سپتامبر ۱۹۸۰ روز جهانی گردشگری با شعار «سهم گردشگری در حفاظت از میراث فرهنگی، صلح و درک متقابل» نامگذاری شد. جالب است بدانیم که علت انتخاب این روز خاص، به تاریخ تصویب اساسنامه سازمان جهانی گردشگری در سال ۱۹۷۰ بر می‌گردد که راه را برای تأسیس سازمان جهانی گردشگری (UNWTO) هموار کرد. از منظر تقویمی این روز در بازه زمانی نسبتاً مناسبی انتخاب شده است چراکه مقارن با پایان فصل رونق گردشگری (High season) در نیمکره شمالی و شروع آن در نیمکره جنوبی است. بررسی شعارهای انتخاب شده در روز جهانی گردشگری نشان می‌دهد که مضمون‌های صلح و همبستگی اجتماعی و همچنین توجه به مسائل زیست‌محیطی به ترتیب با ۹ و هشت شعار مرتبط، بیش از همه مورد توجه بوده‌اند و مفهوم توسعه پایدار و تأثیرات اقتصادی نیز هر کدام در هفت سال به‌عنوان کلیدواژه محوری مطرح شدند.

ادامه در صفحه ۱۱

پرونده‌ای به مناسبت روز جهانی گردشگری

چاره‌جویی برای گردشگری مسئولانه

۵ تا ۱۲

سرمقاله

عالمی دیگر نباید ساخت

آیا پایان نفت سرآغازی برای گردشگری پایدار است؟

انسیم معماریان |

پژوهشگر گردشگری فرهنگی |

«کجای این نقطه عطف تاریخی ایستاده‌ایم؟ هزینه‌های سرسام‌آوری را برای تمدنی می‌پردازیم که بر بنیان سوخت‌های فسیلی بنا شده‌است. همین تمدنی که بیش از دو قرن آن را ساخته‌ایم، امروزه ما را به سوی حوادث و بلایای طبیعی ناشی از گرمایش جهان پیش می‌برد و واقعیتی را در برابرمان قرار می‌دهد که فکرش را هم نمی‌کردیم.» این بخشی از نوشته جرمی ریفتکین - نظریه‌پرداز اقتصادی و اجتماعی - است که بیش از ۲۰ کتاب در خصوص تأثیر تغییرات علم و فناوری بر اقتصاد، نیروی کار، جامعه و محیط‌زیست را به رشته تحریر درآورده است.

این کتاب که با نام اصلی عهدنامه سبز نوین در سال ۲۰۱۹ منتشر شد، با عنوان «عالمی دیگر نباید ساخت» از سوی انتشارات گاندی به چاپ رسیده است. نویسنده با نگاهی دقیق به بررسی نقش سوخت‌های فسیلی در آینده‌ای تاریک و اهمیت انرژی‌های جایگزین می‌پردازد. به عقیده ریفتکین، نسل جوان بر وجود بحران زمین آگاه است و خود را برای مقابله با پیامدهای تغییر اقلیم آماده می‌کند. عهدنامه سبز نوین مصداق یکی از مطالبات جدی همین نسل است که می‌توان جنبه‌های توسعه پایدار را در بدنه اصلی این طرح مشاهده کرد.

ادامه در صفحه ۷

خبر

آتش‌سوزی بخش عراقی

هورالعظیم

مدیرکل حفاظت محیط زیست خوزستان، دلیل وجود دود در هوای سه شهر استان را تداوم آتش‌سوزی در بخش عراقی تالاب هورالعظیم عنوان کرد.به گزارش مهر، «داوود میرشکار» در گفت‌وگویی رسانه‌ای بیان کرد: انتشار دود در شهرهای اهواز، دشت آزادگان و بندر ماهشهر ناشی از تداوم آتش‌سوزی در بخش عراقی تالاب هورالعظیم است.او افزود: دیروز به‌دلیل شرعی و رطوبت، دود در آسمان کمتر بود، ولی از دیشب به‌علت کاهش شرعی و وزش باد، دود ناشی از آتش‌سوزی به شهرهای یادشده رسیده است و شاهد آلودگی هوا هستیم.میرشکار با بیان اینکه آتش‌سوزی تالاب بین‌المللی هورالعظیم در حال گسترش است، ادامه داد: با توجه به تأمین حقایب این تالاب با تلاش و همکاری دستگاه‌های اجرایی مربوط و بهبود شرایط اقلیمی، آتش‌سوزی‌ها بخش ایرانی را تهدید نمی‌کنند و فقط دود آن سبب آلودگی هوا می‌شود.او خشک بودن و بی‌آبی تالاب هورالعظیم را علت وقوع آتش‌سوزی در بخش عراقی عنوان و اضافه کرد: مسئولان کشور عراق برای خاموش کردن آتش همکاری نمی‌کنند، به‌طوری که پارسال با وجود اعزام بالگردهای آبیاش برای خاموش کردن آتش اما این کشور اجازهٔ اعزام نداد و عملیات لغو شد.

افتتاح کارخانه آسفالت

بدون مجوز محیط زیست

غیرقانونی است

رئیس کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات شهری شورای اسلامی شهر تهران گفت: براساس قانون، شهرداری تهران حق ندارد که تا پیش از دریافت مجوز محیط‌زیستی، کارخانه آسفالت سرخه‌حصار را افتتاح کند و اگر مدیریت شهری بخواهد این کارخانه را بدون اخذ مجوز به بهره‌برداری برساند، قطعاً اقدام غیرقانونی انجام داده است. «مهدی پیرهادی»، رئیس کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات شهری شورای اسلامی شهر تهران در گفت‌وگو با خبرنگار ایلنا در پاسخ به این سوال که آیا مجوز محیط‌زیستی کارخانه آسفالت شماره ۴ که در محدوده سرخه‌حصار توسط شهرداری تهران درحال احداث است، توسط اداره‌کل حفاظت محیط‌زیست استان یا سازمان حفاظت محیط‌زیست صادر شده است یا خیر، توضیح داد: اگر شهرداری یا هر نهاد عمومی یا خصوصی دیگری بخواهد در محدوده استان تهران کارخانه‌ای را احداث کند، ابتدا باید مجوزهای لازم را از اداره‌کل حفاظت محیط‌زیست استان یا سازمان حفاظت محیط‌زیست دریافت کند.

در سخت‌ترین دوران دریاچه ارومیه، حیات‌وحش این زیستگاه

شرایط دشواری را تجربه می‌کنند

محو حیات‌وحش دریاچهٔ خشکیده

یک کارشناس حیات‌وحش: با خشکی دریاچه و از بین رفتن پوشش گیاهی جزایر، جمعیت حیات‌وحش به‌طرز محسوسی رو به کاهش گذاشت

جزیرهٔ «کبودان» که روزگاری چشمهٔ آب شیرین داشت و خانهٔ قوچ و میش ارمنی بود، حالا مانند لکه‌ای کبود و بی‌جان در دل دریاچه ارومیه است. خشکی دریاچه ارومیه برای گوزن زرد ایرانی که در جزیرهٔ «اشک» خانه داشت، رمقی باقی نگذاشته است. با خشکی هر چه بیشتر دریاچه ارومیه حضور حیات‌وحش در جزایر «اسپیر» و «آرزو» هم به رؤیا بدل شده است. از دو سال قبل که کبودان، آرزو و اشک به‌دلیل خشکی دریاچه به یکدیگر متصل شدند تا کنون، اوضاع فقط بدتر از گذشته شده است. چنانچه یک کارشناس مدیریت زیست‌بوم‌های تالابی می‌گوید با سخت‌ترین شرایط دریاچه در شصت سال اخیر روبه‌رویم و زوال حیات‌وحش در این منطقه، زنگ خطر نابودی حیات انسانی است.

ا فروغ فکری |

ا روزنامه‌نگار|

چهار جزیرهٔ دریاچه ارومیه محل زیست گونه‌های مختلف بود و پرنندگان و خزندگان، بومی جزایر بودند. پیش از انقلاب هم قرار شد پستاندارانی به منطقه معرفی شوند و گوزن زرد ایرانی سال ۱۳۵۶ به «جزیرهٔ اشک» منتقل و «جزیرهٔ کبودان» هم محل معرفی قوچ و میش ارمنی شد.
آنطور که «فرشاد اسکندری»، کارشناس حیات‌وحش می‌گوید، قوچ و میش‌ها با شنا خود را به جزایر «اسپیر» و «آرزو» هم رساندند و در دوره‌ای که وضعیت دریاچه ارومیه در ثبات و آرامش بود چنان زاد و ولد کردند که برای رسیدن به تعادل جمعیتی مجبور شدند دو پلنگ به منطقه معرفی کنند. «وضعیت تا اوایل دههٔ نود و شروع خشکی دریاچه همچنان آرام بود. اما با پایین رفتن سطح آب و سیطره خشکی بر زیستگاه، اوضاع فرق کرد. شغال‌ها راه خشکی را گرفتند و به جزایر رسیدند.» دریاچه هر روز بیشتر از روز قبل آب رفت و تن رنجورش توانایی حفاظت از گونه‌های حیات‌وحش را از دست داد. «جمعیت کبک در این منطقه بسیار خوب بود و افعی گرزهمار هم از جمله خزندگان شاخص

و مهم این جزایر به حساب می‌آمد. با افزایش خشکی و از بین رفتن پوشش گیاهی، آنها هم جمعیتشان به‌طرز محسوسی رو به کاهش گذاشت.»

به گفتهٔ او، خشکی باعث شده است یک پلنگ نر دیگر هم در جزیرهٔ اشک دیده شود؛ پلنگی که احتمالاً از کوهپایهٔ سهند به منطقه آمده و در اثر نبود آب، راهش به جزایر باز شده است.

حیات‌وحش در جزایر دریاچه ارومیه گستردگی بسیاری دارند، چنانکه «جعفر کریمی» و «مهدی جمالی‌نژاد» در مقالهٔ «لزوم حفاظت از محیط زیست دریاچه ارومیه» که در ۱۳۹۲ و در اولین همایش ملی علوم کشاورزی منتشر شده است، ۲۷ گونه پستاندار، ۲۱۲ گونه پرنده، ۴۱ گونه خزنده، ۷ گونه دوزیست و ۲۶ گونه ماهی را از جمله حیات‌وحش حاضر در این جزایر می‌دانند. حیات‌وحشی که با گذر زمان و خشکی دریاچه، هم تعدادشان کم شد و هم گونه‌هایی از آن به‌صورت کامل از بین رفتند. آنها همچنین می‌نویسند ۵۵۰ گونهٔ گیاهی یک‌ساله و چندساله در ناحیهٔ اکولوژیک دریاچه شناسایی شده است

و از جمله مهمترین بی‌مهرگان موجود می‌توان به «آرتمیا» اشاره کرد که گونه‌ای میگوی آب شور است و مهمترین منبع غذایی بسیاری از پرنندگان آبزی و کنارآبزی مانند فلامینگوهاست که در دههٔ گذشته کاهش چشمگیری داشته است. این درحالی‌است که این دریاچه ۱۰۲ جزیره دارد و برخی از آنها محل توقف پرنندگان مهاجری چون فلامینگو، پلیکان، کفچه‌نوک، اکراس، لک‌لک، اردک‌پسه، نوک‌خنجری، چوب‌پا و مرغ نوزوی هستند .

حصر حفاظت شکست

خشکی دریاچه ارومیه برای محیط‌بانانی که روز و شبشان را آنجا می‌گذرانند، در سال‌های اخیر ملموس‌تر از همیشه بوده است. آنها که قدیمی‌ترند روزهایی را به یاد دارند که آب، جادهٔ مهاباد به ارومیه را می‌بست و رقص فلامینگوها و کاکای ارمنی جلوهٔ جزایر بود. یکی از آنها که نمی‌خواهد نامش در این گزارش بیاید، از روزهایی می‌گوید که روند خشکی شدت گرفت و آنها با چشم خودشان دیدند که گوزن زرد ایرانی از ۳۰۰ رأس به ۲۰ رأس رسید و تعداد قوچ و

آگهی مفقودی

سند کمیاتی سواری پژو پارس سفید روغنی رنگ مدل ۱۳۹۱ به شماره موتور۱۲۵۱۳۴۹۰۳۰۰ و شماره شاسیNAAN۱۰CAYCK۳۴۵۹۴۳ به شماره پلاک ۳۷۳۳۱۷۳ایران متعلق به دوست محمد خورانکه مفقود واز درجه اعتبار ساقط گردیده است .

منوجان

آگهی مفقودی

شناسنامه سواری سایپا ISL۱۳۱۳ بُژ _ متالیک رنگ مدل ۱۳۹۰ به شماره موتور۴۰۹۶۸۰۸ و شماره شاسیS۱۴۱۲۳۹۰۷۶۱۶۷۷ به شماره پلاک ۹۴۶۱۹۴ایران۶۵ متعلق به احمد حافظی مفقود واز درجه اعتبار ساقط گردیده است .

منوجان

آگهی مفقودی

برگ سبز – برگ کمیاتی، خودرو سواری پژو پارس، سیستم پژو، تیپ: PARSTU۵، به رنگ سفید، مدل ۱۴۰۰، به شماره موتور ۰۲۳۱۶۴۲-۱۳۹B، به شماره شاسی ۵۶۶۸۶۹-NAAN۱۱۴۴FMH۶۶۶۸۶۹، به شماره پلاک ۸۱۴۷۱۱ایران۶۵، به نام فرنگیس فتحی باقلعه مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

شهربابک

آگهی مفقودی

سند خودرو، خودرو سواری رنو، سیستم رنو، تیپ تندر لوگان L۹۰، به رنگ خاکستری - متالیک، مدل ۱۳۸۷، شماره موتور ۰۴۰۷۱۲-۵۳۲۲D-۰۳۵۲۷۲، شماره شاسی NAALSRALDAA۰۱۴۹۹۶، به شماره پلاک ۹۵۱۷ایران۶۵، به نام مرجان نورالهی رومنی مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

شهربابک

نوبت اول

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان کرمان
اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک رودبار جنوب
<p>هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برابربرای شماره ۱۰۱۳/۹۰۰۰۱۳۹۰۳۱۹۰۲۶۰۱۴۰۲/۵۱۰۲-۱۴۰۲/۵۱۰۲ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک رودبارجنوب تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای یوسف سالمی فرزند جنگی به شماره شناسنامه ۱۹۵۲ صادره از رودبار در یک باب خانه به مساحت ۳۰۰ متر مربع پلاک ۱۰۳۸ فرعی از ۱۹۰ - اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۱ فرعی از ۱۹۰ - اصلی قطعه سه واقع در رودبار جنوب - شهرک صدر بخش ۴۶ کرمان خریداری از مالک رسمی آقای محمد حسن سالمی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ برسد طرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدینهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.</p> <p>تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۸</p> <p>تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۱۳</p>
محمد کردستانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک رودبار جنوب

شرکت تعاونی روستایی دهقان بابل

(آگهی مزایده فروش مرحله اول)

شرکت تعاونی روستایی دهقان بابل به استناد مصوبه مجمع عمومی شماره ۷۴۱/۹۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۸/۱۵ اوصورت جلسات هیئت مدیره به شماره ۵۷۰ مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۹ و شماره ۵۷۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۷ و شماره ۵۷۹ مورخ ۱۴۰۲/۵/۲۴ در نظر دارد یک قطعه زمین به مساحت ۵۰۰متر پانصد متر واقع در مجاورت شمالی انبار مرکزی شر کت تعاونی روستایی دهقان بابل را از طریق مزایده به فروش برساند .

۱- متقاضیان برای شر کت در مزایده باید ۵درصد مبلغ پیشنهادی خودرا بابت سپرده به حساب جاری شماره ۱۰۰۶۰۰۱۰۲۵۰۱۰۲۵۰۱بانک صادرات شعبه خسرودیپ به نام شر کت تعاونی روستایی دهقان بابل واریز نمایند .

۲-متقاضیان باید قیمت پیشنهادی خودرا با عدد و حروف بدون قلم خوردگی کتبا با مشخصات کامل خود به همراه اصل فیش واریزی در پاکت سر بسته حداکثر تا پایان قت اداری روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۲تحویل شر کت نموده ورسید دریافت نمایند .

۳-پیشنهادهات و اصله در ساعت ۹صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۳ادر دفتر کار شر کت مفتوح و خوانده خواهد شد .

۴-پس از خواندن پیشنهادهات مراتب تنظیم صورتجلسه سپرده دو نفر از متقاضیان که بالاترین پیشنهاد را نموده اند نگهداری و سپرده فرات عینا طی چک مسترد خواهد شد .

۵-به درخواستهای واصله بعد از موعد مقرر و همچنین به پیشنهادهای مبهم و فاقد سپرده ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۶- شر کت در رد یا قبول پیشنهادهات مختار خواهد بود .

۷-کارکنان شر کت تعاونی روستایی و ساکنین محل در صورت برابر بودن پیشنهاد در اولویت می باشند .

۸- برنده نفر اول موظف است ظرف مدت هفت روز پس از تنظیم صورتجلسه مبلغ پیشنهادی و سایر هزینه هارا به حساب شرکت تعاونی دهقان بابل واریزدر صورت انصراف برنده اول ضمن ضبط سپرده وی با همان شرایط نفر دوم موظف است ظرف مدت هفت روز به تعهدات موصوف عمل نماید در صورت انصراف سپرده نفر دوم به نفع شرکت ضبط خواهد شد .

هیات مدیره شر کت تعاونی روستایی دهقان بابل

وقتی منافع اقتصادی و منافع محیط زیستی هم راستا می شوند

گردشگری پایدار به حداقل رساندن رد پای محیط زیستی در سفر

مهم است که شهروندان هنگام تصمیم گیری برای سفر، به منظور به حداقل رساندن تأثیر این فعالیت ها بر محیط زیست، انتخاب های آگاهانه ای داشته باشند

ایلام ما | وقتی صحبت از جایگزین های اقتصادی رای فعالیت های اقتصادی با اثرات عمیق محیط زیستی می شود، همواره نام «گردشگری» به عنوان فعالیت جایگزین به میان می آید اما گاهی صنعت گردشگری به دلیل عادت ها و رفتارهای قدیمی مانند استفاده از وسایل یک بار مصرف، دورریز زیاد غذا یا اثرات تخریبی و انتشار آلودگی ها به دلیل حضور گردشگران نیز محلی برای آسیب به محیط زیست می شود. حالا چند سالی است که عبارت «گردشگری پایدار» در میان فعالان و اندیشمندان حوزه گردشگری و محیط زیست مطرح شده است. شعار امسال روز جهانی گردشگری نیز «گردشگری و سرمایه گذاری سبز» انتخاب شده که اشاره ای به پایداری در این صنعت دارد. کارشناسان این حوزه می گویند که با اتخاذ شیوه های گردشگری پایدار، همه می توانند به حفاظت محیط زیست و حمایت از جوامع محلی کمک کنند که این، خود نوعی حرکت در جهت پایداری است.

گردشگری با مزایای بسیاری که برای مسافران و جوامع محلی دارد، فعالیتی بسیار مهم برای فرهنگ و اقتصاد جهانی محسوب می شود. این فعالیت، مردم را قادر می سازد تا مکان های جدید را کشف کنند، تجربیات جدیدی داشته باشند و در مورد فرهنگ های مختلف بیاموزند. علاوه بر این، تأثیر بسیار مثبتی نیز بر اقتصاد کشورها دارد و درآمد و فرصت های شغلی ایجاد می کند. با این حال، در دنیای امروز شهروندان و کسب و کارها به طور فزاینده ای از اثرات تغییر اقلیم و اهمیت حفاظت از سیاره آگاه شده اند. همین آگاهی باعث شده تا مفاهیم جدیدی به گردشگری اضافه شود. از جمله اینکه گردشگری باید با توجه به محیط زیست تنظیم شود تا هرگونه تأثیر منفی را به حداقل برساند و به حرکت در جهت توسعه پایدار کمک کند. گردشگری پایدار، همانطور که توسط سازمان جهانی گردشگری (UNWTO) تعریف شده است، اثرات اقتصادی، اجتماعی محیط زیستی امروز و آینده را به طور کامل در نظر می گیرد و نیازهای گردشگران، صنعت و جوامع را به طور همزمان مورد توجه قرار می دهد. به عبارت دیگر، این یک نوع گردشگری مزایای بیشتری دارد و تأثیرات منفی کمتری دارد؛ تأثیراتی مثبت

نه فقط از جنبه های محیط زیستی، بلکه از جنبه های اقتصادی و اجتماعی نیز این مزایا بیشتر و تأثیرات منفی نیز کمتر است. **تصمیمات ساده ای که تفاوت ایجاد می کنند** در ترویج گردشگری پایدار، برای شهروندان مهم است که هنگام تصمیم گیری برای سفر، به منظور به حداقل رساندن تأثیر این فعالیت ها بر محیط زیست، انتخاب های آگاهانه ای داشته باشند. بنابراین، هنگام برنامه ریزی برای یک سفر، باید خودمان را به عنوان «مسافران» و نه فقط به عنوان گردشگران فکر کنیم. انتخاب یک مقصد جالب که ممکن است برای اکثر مردم چندان محبوب نباشد، به بازدید کننده فرصت می دهد تا زیبایی های طبیعی را کشف کند و همچنین یک فعالیت خوب در جهت گردشگری پایدار باشد. با این حال، مسافران می توانند مقصدهایی زیبا و کشف نشده را برای تعطیلات کشف کنند که نزدیک به محل سکونت خودشان است. بنابراین، آنها از سفر با هواپیما اجتناب می کنند چرا که از نظر انتشار دی اکسید کربن، تأثیر قابل توجهی بر محیط زیست دارد. هنگامی که به مقصد خود می رسند، می توانند تجربیات و فعالیت هایی مانند دوچرخه سواری یا پیاده روی

را برنامه ریزی کنند که آنها را به طبیعت نزدیکتر می کند.

کاهش استفاده از پلاستیک - مانند کاهش استفاده از بطری های یک بار مصرف پلاستیکی آب معدنی - یکی دیگر از روش های پایدار است که می تواند در هنگام سفر مفید باشد. مسافران می توانند رد پای محیط زیستی خود را در حالی که در تعطیلات هستند، با ظروفی که قابلیت استفاده مجدد دارند، کاهش دهند. در نهایت، آنها می توانند با غذا خوردن در رستوران ها و کافه های محلی، خرید از کسب و کارهای کوچک خانوادگی و محلی و برنامه ریزی برای فعالیت هایی که با راهنماهای محلی انجام می شوند، از اقتصاد محلی حمایت کنند. مزایای گردشگری پایدار، هم برای جوامع محلی و هم برای مسافران مهم است. زیرا گردشگران فعالیت بدنی در طول سفر خود را با صرفه جویی در هزینه های مالی، داشتن تجربیات جدید، کشف میراث فرهنگی محلی و نزدیک شدن به طبیعت ترکیب می کنند.

تجرباتی برای جوامع محلی قرار دادن پایداری به عنوان هسته اصلی مدل کسب و کار در حوزه گردشگری می تواند با ابتکارات و اقداماتی همراه شود که باعث ایجاد منافع مشترک بین فعالیت های گردشگری و جوامعی که مقصد گردشگری هستند به وجود آید. در آن فعالیت می کنیم ارائه دهیم. به این شکل، عملاً با رونق اقتصادی محلی، در جهت گردشگری پایدار جام برمی داریم. یکی از نمونه های جالب در برنامه های توسعه گردشگری پایدار، ساخت یک مزرعه بادی به نام «کافیریس» (Kafireas) در «اویا» (Evia) دومین جزیره بزرگ کشور یونان است. این پروژه بناهای تاریخی مهمی را احیا کرد که اکنون درهای آن به روی بازدیدکنندگان و گردشگران باز است.

مزایای گردشگری پایدار، هم برای جوامع محلی و هم برای مسافران مهم است. زیرا گردشگران فعالیت بدنی در طول سفر خود را با صرفه جویی در هزینه های مالی، داشتن تجربیات جدید، کشف میراث فرهنگی محلی و نزدیک شدن به طبیعت ترکیب می کنند.

بخشی از سرمایه گذاری برای احداث مزرعه بادی در جزیره «اویا» (Evia) در یونان صرف بازسازی و احیای اماکن تاریخی در این جزیره شد و گردشگران را به سمت خود جذب کرد

عین حال به رونق اقتصاد محلی نیز منجر شده است. در این پروژه، بخشی از سرمایه گذاری برای احداث مزرعه بادی در جزیره اویا صرف بازسازی و احیای اماکن تاریخی در این جزیره شد و گردشگران را به سمت خود جذب کرد. علاوه بر این، پروژه احیای جنگل «کاستانولوگوس» (Kastanollogos) در بخش دیگری از جزیره اویا، نیز بخشی دیگر از این سرمایه گذاری را تشکیل می داد. حدود نیمی از جنگل بلوط این منطقه از دست رفته بود و تنها چندسال دیگر تا زوال کامل این جنگل زمان باقی مانده بود. یک پروژه جنگلکاری ۴۰۰ هکتاری و همچنین احداث راه های دسترسی ایمن و تجهیزات اطفای حریق و نرده کشی ۱۳ کیلومتر راه های دسترسی به جنگل از جمله اقداماتی بود که علاوه بر حفظ طبیعت جزیره، این مقصد را برای گردشگران جذاب تر کرد و به علاوه فرصت های شغلی جدیدی نیز برای اهالی جزیره در صنعت توریسم ایجاد کرد. نمونه های زیادی از ابتکارات شرکت های کوچک و بزرگ و تشکلهای محلی از این ابتکارات در بسیاری از مناطق جهان وجود دارد. ابتکاراتی که گاه توسط شرکت های گردشگری انجام شده اند و گاه شرکت های فعال در حوزه های دیگر چنین فعالیت هایی را در قالب مسئولیت اجتماعی و گزارش های پایداری انجام داده اند. این فعالیت ها در واقع نوعی بازی برد-برد را هم برای شرکت ها و هم برای جامعه محلی به وجود آورده اند و از سوی دیگر منافع اقتصادی شرکت ها و مردم بومی نیز با منافع محیط زیست هم راستا و هم سو می شود. گردشگری پایدار یعنی همین هم راستایی بین منافع اقتصادی و محیط زیستی امروز و فردا. مفهومی که در سال های اخیر درباره آن صحبت های زیادی به میان آمده است.

رئیس کمیسیون گردشگری اتاق ایران مطرح کرد هشدار درباره از دست دادن فرصت جذب گردشگر

رئیس کمیسیون گردشگری اتاق ایران هشدار داد که ایران به سرعت درحال از دست دادن فرصت جذب گردشگر است. معاون گردشگری نیز گفت مادامی که بخش خصوصی مشکلات موجود را با صدای بلند اعلام نکند نمی توان امیدي به حل مشکلات داشت. به گزارش ایسنا، کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران همزمان با روز جهانی گردشگری تشکیل جلسه داد و احد عظیم زاده، رئیس این کمیسیون اظهار کرد: به دلیل فراهم نبودن زیرساخت های بخش گردشگری در کشور، به سرعت در حال از دست دادن فرصت های جذب گردشگر و عقب ماندن از کشورهای منطقه هستیم. او افزود: متأسفانه ایرلاین مناسب، مجتمع های بین راهی آبروند، هتل های درخور توریست، اتوبوس های کولردار و ... به اندازه کافی نداریم. در این شرایط هراندازه مسئولان دولتی و بخش خصوصی برای جذب گردشگر تلاش کنند فایده ای نخواهد داشت، چون اساساً شرایط پذیرش گردشگر در کشور فراهم نیست. رئیس کمیسیون گردشگری اتاق ایران با این وجود گفت: اگر دولت با بخش خصوصی همراهی کند، این توان را داریم که ظرف دو سال مشکلات این بخش را حل کنیم. عظیم زاده با بیان اینکه هر گردشگر خارجی معادل ۱۰۰ بشکه نفت برای کشور آرزوی دارد، افزود: ما ابتدا باید موج مهاجرت از ایران را متوقف کنیم و بعد به فکر جذب توریست بیشتر باشیم. به جای اینکه به دنبال سرمایه از خارج برویم اول باید از خروج سرمایه جلوگیری کنیم. او همچنین اظهار کرد: تا زمانی که روابط با سایر کشورهای دنیا و

اجرائی شدن این حکم می تواند بخشی از مشکلات گردشگری را حل کند. شالیافیان با تأکید بر نقش اتاق ایران به عنوان یکی از ارکان مطالبه گر حوزه گردشگری، تأکید کرد: مادامی که بخش خصوصی مشکلات موجود را با صدای بلند اعلام نکند نمی توان امیدي به حل مشکلات داشت.

بیان کرد: دیدگاه حاکم بر وزارتخانه ما، برون گرایی است و آماده همکاری تمام و کمال با کمیسیون گردشگری اتاق ایران و بخش خصوصی هستیم. او افزود: خوشبختانه یکی از احکام برنامه هفتم توسعه مربوط به موضوع واردات خودروهای گردشگری و تجهیزات هتل است که برای نخستین بار از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف شدند.

شرایط اقتصادی بهبود نیابد، هیچ کدام از این مسائل حل نخواهد شد. باید دولت را متقاعد کنیم که صلاح کشور در اصلاح اقتصاد و بهبود روابط با کشورها البته به غیر از رژیم صهیونیستی است. علی اصغر شالیافیان، معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز در این نشست با تأکید بر ظرفیت های اتاق ایران و بخش خصوصی برای بهبود وضعیت گردشگری کشور،

تصاویر: [عکس]

سازمان جهانی گردشگری در شعار «روز جهانی گردشگری» بر نیاز به سرمایه‌گذاری بیشتر و هدفمندتر برای مردم، سیاره و رفاه تاکید کرد

روزی برای سرمایه‌گذاری سبزتر

قبل از شیوع همه‌گیری کووید-۱۹، گردشگری حدود چهار درصد از اقتصاد جهانی را تشکیل می‌داد اما این بخش طی سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ متحمل زیان‌های زیادی شد. باین‌وجود از آن زمان، گردشگری جهانی سرعت خود را افزایش داده و به آرامی اما پیوسته در حال بازگشت به قبل از دوره همه‌گیری است. سرمایه‌گذاری نقش مهمی در بهبود گردشگری جهانی ایفا می‌کند و نیاز به کمک بیشتر، آینده سبزتر و پایدارتر دارد. این بخش در برابر تغییرات آب‌وهوایی بسیار آسیب‌پذیر است و در عین حال منجر به انتشار قابل توجه گازهای گلخانه‌ای می‌شود. نگاهی به آینده، نیاز به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، فرصت سرمایه‌گذاری قابل توجهی را در ساختمان‌های سبز برای هتل‌ها، استراحتگاه‌ها و رستوران‌ها فراهم می‌کند. به همین منظور سازمان جهانی گردشگری (UNWTO)، شعار روز جهانی گردشگری ۲۰۲۳ میلادی را «گردشگری و سرمایه‌گذاری سبز» (Tourism and Green Investment) اعلام کرده و بر سرمایه‌گذاری بیشتر و هدفمندتر در سه حوزه افراد، سیاره زمین و رفاه، تاکید کرده است.

سازمان جهانی گردشگری، شعار روز جهانی گردشگری ۲۰۲۳ میلادی را «گردشگری و سرمایه‌گذاری سبز» اعلام و بر سرمایه‌گذاری بیشتر و هدفمندتر در سه حوزه افراد، سیاره زمین و رفاه، تاکید کرده است

دارد. به این دلایل، باید روی مردم سرمایه‌گذاری کنیم، چرا که آنان پایه‌های گردشگری هستند تا همه کسانی که می‌خواهند بخشی از گردشگری باشند، فرصت‌های یکسانی برای دسترسی به آموزش‌های گردشگری با کیفیت در هر کجای دنیا داشته باشند.

۲- برای سیاره با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های پایدار و تسریع تحول سبز: با نگاهی به آینده، نیاز به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، فرصت سرمایه‌گذاری ۲۴٫۷ تریلیون دلاری در بخش ساختمان‌های سبز شهرها را تا سال ۲۰۳۰ فراهم می‌کند. در این شهرها، ارزش بازار هتل‌ها، استراحتگاه‌ها و رستوران‌ها ۱٫۵ تریلیون دلار است. علاوه بر این، گردشگری با فرصت‌های سرمایه‌گذاری بسیار بیشتری مرتبط با راه‌حل‌ها و فناوری‌های جدید برای کربن‌زدایی و همچنین تضمین زیرساخت‌های مقاوم در برابر تغییر اقلیم از طریق راه‌حل‌های سازگاری روبرو است.

۳- برای رفاه با سرمایه‌گذاری در نوآوری، فناوری و کارآفرینی: برنامه‌های دیجیتالی شدن و نوآوری یک اولویت استراتژیک برای حمایت از جوانان و زنان است که برای ارتقای مهارت نیروی کار بخش گردشگری، حیاتی است. علاوه بر این، نیاز جهانی به افزایش سرمایه‌گذاری در برنامه‌هایی که از کارآفرینی حمایت و فرصت‌هایی را برای نوآوری ایجاد می‌کنند، در بخش گردشگری به شدت وجود دارد.

منبع: Gulf Business

«زوراب پولولیکاشویلی»، دبیرکل سازمان جهانی گردشگری می‌گوید: «گردشگری هرگز برای اقتصاد یا جوامع ما مهم نبوده است. پتانسیل آن بسیار زیاد است. بنابراین در روز جهانی گردشگری، توانایی گردشگری در پیشبرد رشد را جشن می‌گیریم و در عین حال بر نیاز حیاتی به سرمایه‌گذاری برای اطمینان از فراگیر و پایدار بودن چنین رشدی تاکید می‌کنیم.»

روز جهانی گردشگری امسال بزرگترین جشن تاکنون بوده که UNWTO از نمایندگان بیش از ۱۰۰ کشور عضو خود از جمله بیش از ۵۰ وزیر گردشگری استقبال کرد و نمایندگان بلندپایه بخش خصوصی گردشگری، هم از منطقه خاورمیانه و هم در سطح جهان در ریاض عربستان به آنها پیوستند. برخی از موضوعات کلیدی که در این رویداد مورد بحث قرار گرفت عبارت‌اند از گفت‌وگوی بین فرهنگی، سرمایه‌گذاری جهانی گردشگری، سرمایه‌گذاری سبز و افزایش نوآوری در بخش گردشگری.

چگونه گردشگری باید برای کمک به اهداف توسعه پایدار سرمایه‌گذاری کند؟

امکان سرمایه‌گذاری استراتژیک برای این بعد سه‌گانه بسیار زیاد است:

۱- برای مردم از طریق سرمایه‌گذاری در آموزش و مهارت: با نگاهی به آینده، نیروی کار جهانی گردشگری سالانه به میلیون‌ها فارغ‌التحصیل گردشگری از الان تا سال ۲۰۳۰ و ۸۰۰ هزار شغل دیگر در سال به‌عنوان نیروی آموزش‌دیده نیاز

گردشگری و رشد و توسعه آینده شناسایی کرده و برای روز جهانی گردشگری ۲۰۲۳، این سازمان بر نیاز به سرمایه‌گذاری بیشتر و هدفمندتر برای مردم، سیاره و رفاه تاکید می‌کند. در واقع روز جهانی گردشگری امسال فراخوانی برای اقدام جامعه بین‌المللی، دولت‌ها، موسسات مالی چندجانبه، شرکای توسعه و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی است تا حول یک استراتژی جدید سرمایه‌گذاری گردشگری متحد شوند.

شد. این روز فرصتی برای جشن گرفتن نقش حیاتی این بخش در پیشبرد صلح و رفاه و مناطق جهانی است. بنابراین تاریخ ۲۷ سپتامبر روز امضای اساسنامه سازمانی است که به UNWTO تبدیل شد.

موضوعی که بخش جهانی امسال را گرد هم جمع کرده، شعار «گردشگری و سرمایه‌گذاری سبز» است. سازمان جهانی گردشگری، سرمایه‌گذاری را به عنوان یکی از اولویت‌های کلیدی برای بهبود

روز جهانی گردشگری امسال در ۲۷ سپتامبر (مصادف با ۵ مهرماه) برگزار شد. بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری سازمان ملل متحد (UNWTO)، بخش گردشگری جزء حیاتی تولید ناخالص داخلی اکثر کشورها است که از هر ده نفر در روی زمین یک نفر را استخدام می‌کند.

تاریخچه و اهمیت این روز
اولین روز جهانی گردشگری در سال ۱۹۸۰ برگزار

گزارش

| رحیم یعقوب‌زاده |

| پژوهشگر حوزه گردشگری و مدرس دانشگاه علم و فرهنگ |

سیمای اقتصادی جوامع بومی در آینه گردشگری

حضور گردشگران در طبیعت جز آلودگی صوتی و نوری برای حیوانات و جانوران، آلودگی محیط زیستی و تورم برای جامعه محلی در پی ندارد. به صورت خلاصه باید گفت ما نه از نظر اقتصادی توانسته‌ایم موفق باشیم نه اصول گردشگری پایدار را رعایت کرده‌ایم و نه منافع بومیان تامین شده است.

از سوی دیگر، گردشگری در کشور ما به نام تقویت اقتصادی محلی سیمای اقتصاد مناطق را تغییر داده است. در بسیاری از کشورها گفته می‌شود با ورود ۱۱ گردشگر و برخی خوشبینانه می‌گویند با ورود ۶ گردشگر یک شغل ایجاد می‌شود، اما در کشور ما اصلاً این‌طور نیست و شاید با اغماض بتوان گفت هر ۳۰-۴۰ گردشگر یک شغل ایجاد

به عبارتی گردشگری انبوه است. به خاطر همین است که به محض اینکه با تعطیلاتی روبه‌رو می‌شویم، خیل عظیم گردشگران به نواحی شمالی یا مناطق گردشگرپذیر چون مشهد، اصفهان و شیراز سرازیر می‌شود که این نوع گردشگری با اصول اولیه گردشگری پایدار چندان تطابق ندارد.

بنابراین می‌بینیم که حاصل گردشگری در جوامع بومی ما بیشتر منفی است تا مثبت. مثلاً یکی از آثار این نوع گردشگری، افزایش قیمت زمین در شمال است به طوری که موجب شده بسیاری از زمین‌های کشاورزی قطعه قطعه و فروخته یا تبدیل به ویلا شود یا انگار گردشگران هزاران تن زباله را با خود برده و به طبیعت انداخته‌اند.

در اواخر دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ بسیاری معتقد بودند باید گردشگری را یک پدیده یا مجموعه فعالیت فرهنگی دید، اما با رشد شتاب‌آمیزی که گردشگری گرفت و تاثیر زیادی که روی اقتصاد کشورها از نظر اشتغال، درآمدزایی و جذب سرمایه‌گذار گذاشت، باعث شد بیشتر از همیشه اهمیت اقتصادی پیدا کند. این رشته حالا این‌قدر از نظر اقتصادی دارای اهمیت است که در دو سه دهه اخیر بسیاری آن را یک مجموعه فعالیت اقتصادی می‌دانند.

با همه تاثیر اقتصادی‌ای که گردشگری برای جوامع دارد، توجه به جنبه‌های اقتصادی و منافع اقتصادی نباید باعث شود از دیگر ابعاد و تاثیرات یا پیامدهای آن غافل شویم. بسیاری از کشورها با همین رویکرد، ترجیح دادند بر مبنای اصول توسعه پایدار، گردشگری خودشان را توسعه دهند و بسیاری‌شان از جمله ونوقی هم در این زمین موفق بودند. ونوقی با وجود اینکه با گردشگری از نظر اقتصادی بسیار توسعه یافت، اما سعی کرد ابعاد فرهنگی، اجتماعی و محیط زیستی خود را قربانی توسعه چشمگیر گردشگری نکند و اتفاقاً گردشگری را بهانه‌ای برای توسعه فرهنگی قرار دهد تا فرهنگ کشور خودش را به دیگر کشورها بشناساند و از طرف دیگر تمام تلاشش این بود که آثار و پیامدهای گردشگری بر محیط زیست را به حداقل برساند. اما در همسایگی ونوقی و در کشور خردمان ایران، وقتی بررسی می‌کنیم اساساً در قدم‌های اولیه توسعه گردشگری مانده‌ایم و حتی از نظر اقتصادی هم نتوانستیم رشد کنیم چه برسد که آن را مبنای گردشگری پایدار قرار دهیم.

در توضیح این مسئله باید بدانیم سهم گردشگری از تولید ناخالص داخلی ایران به ۴٫۶ درصد رسیده در صورتی که در دنیا این عدد حدود ۱۰٫۵ درصد است یعنی ما کمتر از نصف عدد جهانی هستیم. از سوی دیگر، همان گردشگری رشد یافته در کشور ما هم گردشگری سنتی یا

می‌کند. شاید با شکل گردشگری سنتی فقط منافع تعداد کمی از بومیان که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم با گردشگران سر و کار داشته‌اند رشد کرده باشد، اما بقیه که با گردشگران ارتباطی ندارند چه می‌کنند؟ واضح است که مثلاً زمین‌هایشان را می‌فروشند تا ویلا ساخته شود یا آنچه دارند را به تاسیسات گردشگری تبدیل می‌کنند. آن‌ها نه تنها سودی نکرده‌اند بلکه اگر در دراز مدت بخواهند سرمایه تبدیل شده‌شان را به سرمایه پایدار برگردانند مجبور می‌شوند به دلیل گرانی همه چیز را چند برابر قبل بخرند.

چرا این اتفاق می‌افتد؟ چون ما گردشگری را به همان شکل اولیه و بدون برنامه و نظارت توسعه داده‌ایم. اساساً هنوز گردشگری اولویت ما نیست که بخواهیم درباره نظارت و برنامه و ارزیابی محیط‌زیستی و پیوست فرهنگی و اجتماعی آن صحبت کنیم. هنوز هم مردم فقط برای تمدد اعصاب و استراحت و تفریح سفر می‌روند و ظرفیت تحمل مناطق گردشگری در این سفرها دیده نمی‌شود. شاید تصور کنید نسبت به ۱۰ سال پیش خیلی بیشتر درباره گردشگری صحبت می‌شود، اما اگر گردشگری واقعا اولویت بود حالا باید سرمایه‌گذار بیشتری به ویژه خارجی جذب می‌شد چون سرمایه‌گذار خارجی مبلغ گردشگری است در حالی که چنین چیزی رخ نداده، باید از متخصصان و کارشناسان یا مهارت در حوزه گردشگری استفاده شود که نشده. اگر گردشگری تبدیل به اولویت شده چرا پایدار نیست و حتی خیلی از کالاهای سنتی ما به واسطه تجاری شدن از محتوا و اصالت خود خارج شده است؟

پادمان نرود، توسعه بدون برنامه و بدون نظارت به جوامع بومی آسیب می‌زند. اگر قرار است گردشگری بر مبنای توسعه پایدار باشد و درآمد آن به توسعه جوامع بومی و حفظ اصالت آن‌ها منجر شود، باید ابتدا گردشگری را به اولویت سیاست‌گذاری‌ها تبدیل کنیم. باید از متخصصان و الگوهای جهانی موفق استفاده کنیم و سراغ نمونه‌های اطراف چون ونوقی یا امارات متحده عربی برویم.

در این شرایط است که می‌توان با داشتن هم‌زمان ارزیابی فرهنگی، اجتماعی، محیط زیستی و اقتصادی مناطق مختلف را توسعه داد و در عین حال، مردم را تشویق کرد از درآمد کسب شده برای حفظ جامعه محلی، اصالت، سنت، بافت منطقه و آنچه عامل جذب گردشگر بوده بهره ببرند.

عالمی دیگر باید ساخت

آیا پایان نفت سرآغازی برای گردشگری پایدار است؟

قرارداد سبز نوین خواستار سیاست‌گذاری عمومی برای کاهش پیامدهای تغییر اقلیم و افزایش دستیابی به اهداف اجتماعی مانند ایجاد شغل، رشد اقتصادی و کاهش نابرابری است. استفاده حداکثری از انرژی‌های تجدیدپذیر، ارتقای ساختمان‌ها برای بهره‌وری بیشتر، گسترش حمل‌ونقل عمومی، موازنه انرژی بین جوامع و ارتقای عدالت اجتماعی از موارد مهم در اساسنامه این قرارداد است. به طور کلی، طرح جدید سبز به دنبال ارائه راه حلی جامع برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و رشد پایداری در جهان است. از زمان کشف نفت، دولت‌ها برای مدت طولانی به عنوان منبع اصلی درآمد به آن وابسته بوده‌اند، در نتیجه توانایی سایر بخش‌های غیرنفتی که می‌تواند کشور را به سمت اقتصاد پایدارتر سوق دهد، نادیده گرفته شده است. از طرفی دیگر، نوسانات قیمت جهانی نفت و بحران اقتصادی ناشی از آن تأثیر زیادی بر اقتصاد کشورهای نفت خیز داشته که این امر بر برنامه‌های توسعه محور و اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری اثرگذار است، چراکه دولت‌ها در بسیاری از موارد مجبور به کاهش هزینه‌های ملی به دلیل کمبود درآمد سالانه از نفت شده‌اند.

یکی دیگر از خطرات بالقوه اقتصاد مبتنی بر نفت این است که نفت یک محصول تمام شدنی و غیرقابل تجدید است. بنابراین بشر در بازه زمانی کوتاه، ناچار به انتخاب گزینه‌های دیگر برای ایجاد اقتصاد پایدار خواهد بود.

این در حالی است که در آینده‌ای نه چندان دور ساکنان کره زمین بر بستر زیرساخت‌های الکترونیک و هوشمند، مفهومی را به نام راه ابریشم دیجیتال تجربه خواهند کرد. این شبکه توزیع برق سراسری که پیش‌بینی می‌شود تا اواخر دهه ۲۰۳۰ تمام مردم زمین را به یکدیگر متصل کند، دنیایی فراتر از دهکده جهانی مک لوهان خواهد ساخت و دریچه ورود به سومین انقلاب صنعتی خواهد شد.

اما باید خاطرنشان کرد که تولید یک تمدن سبز و محیط زیستی از میان بقایای سوخت‌های فسیلی، تعامل بسیار گسترده و تلاش جمعی بشریت را می‌طلبد. هر چند به علت پیچیدگی‌های انتقال انرژی و قیمت بالای آن، همه روزه بر تعداد مردمانی که به سمت استفاده از انرژی‌های پاک می‌روند، افزوده می‌شود. همچنین صنایع سبز به عنوان رویکرد جدید و خلاقانه در صنعت، منجر به شکل‌گیری تنوع مدل درآمدی شده است که می‌توان صنعت گردشگری را به مثابه یکی از صنایع جایگزین نفت و گاز در نظر گرفت.

در طول دهه‌ها، گردشگری رشد مداومی را با رویکردهای گوناگون تجربه کرده است تا بتواند به یکی از سریع‌ترین بخش‌های اقتصادی در حال رشد در جهان تبدیل شود. گردشگری مدرن ارتباط تنگاتنگی با توسعه دارد و تعداد فزاینده‌ای از مقاصد جدید را در بر می‌گیرد. این پویایی‌ها گردشگری را به یک محرک کلیدی برای پیشرفت اجتماعی- اقتصادی تبدیل کرده است. امروزه حجم تجارت گردشگری با صادرات نفت، محصولات غذایی یا خودرو برابری می‌کند و حتی در بسیاری از کشورهای فراتر رفته است. گردشگری به یکی از بازیگران اصلی تجارت بین‌الملل تبدیل شده و در عین حال یکی از منابع اصلی درآمد برای بسیاری از کشورهای در حال توسعه است.

کشور ایران با داشتن چهار فصل و تنوع اقلیمی، پیشینه تاریخی، گستردگی اقوام و فرهنگ های مختلف، یکی از مقاصد سفرهای فرهنگی در دنیا محسوب می‌شود. با توجه به امکانات بالقوه کشور ایران، تنوع قومی، غنای زیستی و پراکندگی اقلیم‌های متفاوت در یک جغرافیای سیاسی واحد و با استفاده از آگاهی بخشی جمعی می‌توان به گردشگری مسئولانه، سرمایه‌گذاری‌های پایدار محلی صحیح‌تر و استفاده بهتر از منابع طبیعی دست یافت.

و شاید در این زمانه، قصه‌ای نو لازم است تا داستان گردشگری را روایت کند و دولت‌ها را متقاعد سازد که با چشم‌پوشی از بخشی از ثروتشان می‌توان برای داشتن مردمانی شادتر، جامعه‌ای پویاتر و نسلی آگاه‌تر گام بردارد. برای آیندگانی که امیدوارانه چشم به راه ادامه حیات این پهنه پهناور هستند.

ابتدال امر خیر چگونه به گردشگری آسیب می‌زند؟

تفریح ترحم آمیز

ابوبکر نماشیری، پژوهشگر گردشگری و میراث فرهنگی: تجربه سیستان و بلوچستان در گردشگری بدون برنامه، بدون توجه به توسعه پایدار و همراه با ابتدال خیر به این استان آسیب زده است

ایام ما دو سال پیش بود که یک نشست با عنوان «آسیب‌شناسی فعالیت موسسه‌های خیریه در سیستان و بلوچستان» برگزار شد و «داریوش مبارکی» کارشناس ارشد جامعه‌شناسی و فعال محلی در وییناری به علل تبدیل شدن این استان به قطب خیریه‌ها پرداخت: «هر کنش اجتماعی و سیاسی که در کمترین درجه از معنا و کیفیت باشد، مبتذل خوانده می‌شود» او بر همین اساس چنین کارهایی از سوی افراد بسیار بدیهی فرض می‌شود و تمام مراحل اجرای آن سطحی و ساده‌انگارانه پیش می‌رود و هر فردی به راحتی و بدون اینکه دانشی داشته باشد می‌تواند وارد آن شود. به گفته مبارکی، ابتدال خیر در بلوچستان مثال زیاد دارد و آن را می‌توان هرگونه کنشی خواند که خیران با نگاه ساده‌انگارانه و بدون هیچ مطالعه‌ای در مسیرش قدم برمی‌دارند و در حالی که هدفش فقرزدایی است، اما منجر به آسیب‌های فراوانی در جامعه محلی می‌شود. حالا تصور کنید در این مسیر، گردشگری هم به ابتدال خیر دامن بزند.

نشد، بلکه برخی گردشگران عاملی برای تخریب بودند، راهنمایان محلی ساماندهی نشدند، استراتژی یک‌دستی وجود ندارد، مشخص نیست نوع گردشگری بر مبنای بوم‌گردی است یا هتلینگ یا حتی طبیعت‌گردی یا میراث فرهنگی؟ افرادی که به این منطقه می‌آیند به جز چاپار ایده‌ای برای گشت و گذار در بقیه مناطق ندارند و تازه وقتی به استان می‌رسند متوجه می‌شوند که باید کجا بروند؟ یا در مصداق‌های دیگر اتفاقاتی چون برخورد نامناسب جامعه محلی با گردشگران، قطع تک‌درخت درک یا ریختن سیمان در آب‌فشان‌های دریا بزرگ را شاهد هستیم بدون اینکه پرونده‌شان به سرانجام برسد تا بدینم چطور می‌شود جلوی تکرارشان را گرفت.»

به گفته نماشیری «حتی در این سال‌ها اگر نمونه‌های موفق گردشگری را بررسی کنیم متوجه می‌شود که اغلب به صورت خودجوش فعالیت می‌کنند. در واقع یک طرف جامعه محلی را داریم که علاقه‌مند است از فرصت‌های گردشگری بهره برد برای اینکه معیشت خود را داشته باشد، یک طرف جامعه محلی که خیلی نمی‌خواهد درگیر این قصه بشود چون آداب و رسوم خاص خود را دارد و یک سوی ماجرا هم دستگاه‌های متولی هستند که ظاهراً هیچ برنامه مشخصی برای گردشگری ندارند در حالی که اگر متولی سیاست و برنامه‌ریزی داشته باشد در کنار ایجاد زیرساخت، برخورد جامعه محلی با گردشگران را هم تعریف و فرهنگ‌سازی می‌کند، اما در سیستان و بلوچستان هیچ

برای اینکه «ابتدال امر خیر» در صنعت گردشگری را درک کنیم بهتر است ابتدا سراغ مقدمه‌ای برویم که «ابوبکر نماشیری»، پژوهشگر حوزه گردشگری و میراث فرهنگی درباره گردشگری سیستان و بلوچستان می‌دهد: «سیستان و بلوچستان از گذشته در زون قرمز گردشگری (منطقه ضعیف از نظر امنیت) برای گردشگران خارجی در نظر گرفته شده بود که همچنان هم این شرایط پابرجاست و برای گردشگر داخلی هم فضای ناشناخته‌ای بود که برای سفر به آن نگرانی‌هایی داشت. هرچند این نگرانی‌ها هنوز وجود دارد، اما در سال‌های اخیر به واسطه فعالیت‌های صورت گرفته در شبکه‌های مجازی یا تبلیغات، مسیری باز شده است و گردشگرانی به منطقه آمده‌اند. این استراتژی جذب گردشگر به سیستان و بلوچستان با عنوان سند گردشگری رخ داد که البته سند بالادستی جمعی هم نبود.» او در گفت‌وگو با «پیام ما» توضیح می‌دهد: «با اجرای این سند و جذب گردشگر به منطقه، به سراغ مناطقی رفتند که به عنوان مکان‌های با جاذبه گردشگری مشهور بودند و در شرایطی که با اضافه شدن پسوند منطقه گردشگری باید زیرساخت‌هایی می‌داشتند و خدماتی برای گردشگران فراهم می‌کردند، اما صرفاً یک جاذبه گردشگری بدون زیرساخت لازم باقی ماندند. این زیرساخت‌ها باید در دو بخش سخت‌افزاری و نرم‌افزاری ایجاد می‌شد که علاوه بر هتلینگ، شامل آموزش‌ها و فراهم شدن ذهنیت گردشگری هم بود، اما در نهایت دیدیم که نه تنها زیرساختی فراهم

حتی گردشگری غیررسمی به جای رسمی در آن اتفاق افتاد به طوری که تورهایی با هزینه دولتی برگزار شد به طوری که همه هزینه‌های گردشگران را از سوی نهادها پرداخت می‌شد و از همان ابتدا یک نگاه پایین‌دستی به استان شکل گرفت.

او تصریح می‌دهد: «نه تنها روی مسائل حرفه‌ای کار نشد و اینکه میزبان چطور هزینه‌های خود را تامین کند یا حتی این میزبانان نمی‌دانند چطور مسیرهایشان را تعریف کنند و چه چیزی را باید معرفی کنند یا چه چیزی را نه؟ حتی در معرفی هنرهای این خطه هم نگاه پایین‌دستی ترویج یافته و مثلاً سوزن‌دوزی به عنوان کاری که زنان سرپرست خانوار انجام می‌دهند معرفی می‌شود نه یک هنر دیرین.»

نماشیری با ذکر این توضیحات به سراغ مفهوم ابتدال خیر در گردشگری می‌رود و توضیح می‌دهد: «مردم اینجا مردم صاف و ساده‌ای هستند و بسیاری از گردشگران وقتی به منطقه می‌آیند هیچ حد و مرزی برای خود نمی‌بینند، از مردم عکاسی می‌کنند، به خود اجازه می‌دهند درباره فرهنگ و نوع پوشش مردم نظر دهند و آن را مصداق فقر بدانند. نه اینکه بخواهیم فقر را نفی کنیم، اما بسیاری از این افراد با نگاه به ظاهر خیر نه تنها با کارهایشان راه

به جایی نبرده‌اند بلکه معمولاً وضع مالی خودشان بعد از مدتی خوب می‌شود، اما از کارهای خیرشان نفعی به منطقه نمی‌رسد. اسامی و نمونه‌های زیادی در این زمینه داریم که بسیاری از آن‌ها به صورت گردشگر به منطقه آمده‌اند. در این نوع گردشگری که در جایی مانند سیستان و بلوچستان به عنوان مقصد نوین گردشگری شاهد هستیم، در کنار همه بی‌برنامگی‌ها یک ابتدال خیر در جریان است که این نگاه پایین‌دستی را ترویج دهد که هیچ نفعی برای استان و توسعه گردشگری آن ندارد.» به اعتقاد او، اما با همه انتقادات اگر برنامه‌ریزی درست باشد، هم مردم محلی می‌دانند برخورد با گردشگر چیست و چطور باید از این مسیر درآمد پایدار داشته باشند و هم گردشگران با تفاوت‌های فرهنگی آشنا می‌شوند و با اشتباه و سوءتفاهم‌های خود مشکلات جدیدی را رقم نمی‌زنند.

ابوبکر نماشیری، پژوهشگر:
نه تنها روی مسائل حرفه‌ای کار نشد و اینکه میزبان چطور هزینه‌های خود را تامین کند یا حتی این میزبانان نمی‌دانند چطور مسیرهایشان را تعریف کنند و چه چیزی را باید معرفی کنند یا چه چیزی را نه؟ حتی در معرفی هنرهای این خطه هم نگاه پایین‌دستی ترویج یافته و مثلاً سوزن‌دوزی به عنوان کاری که زنان سرپرست خانوار انجام می‌دهند معرفی می‌شود نه یک هنر با سابقه

یک از این اتفاقات نیفتاده است و همه چیز با آزمون و خطا پیش رفته است.» او یادآوری می‌کند که حتی افراد علاقه‌مند هم شرایط لازم را نداشتند در حالی که در سیستان و بلوچستان فرصت عظیمی از ظرفیت‌ها وجود دارد و محلی‌ها تمایل دارند با جذب گردشگر درآمد اقتصادی داشته باشند، اما چون دریافت کارت راهنمایی هم یک فرآیند طولانی و سخت است، مجبور شده‌اند خودجوش کار کنند که این هم آسیب‌های خود را دارد. نکته مهم دیگر اینکه همین درآمد اندکی که از گردشگری نصیب استان می‌شود هم به سمت توسعه جامعه محلی و پایدار نیست و صرف چیزهایی می‌شود که دولت باید برای آن‌ها هزینه می‌کرد.

در این شرایط به اعتقاد این پژوهشگر، گویا سند توسعه گردشگری سیستان و بلوچستان یک سند فرمایشی بوده است و

پایان ما

ایپام ما واژه گردشگری پایدار این روزها زیاد تکرار می‌شود، گردشگری‌ای که تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی حال و آینده را در نظر می‌گیرد و نیازهای بازدیدکنندگان، صنعت، محیط زیست و جوامع میزبان را برطرف می‌کند. اما به اعتقاد کارشناسان گردشگری هنوز خبری از این مقوله در صنعت گردشگری کشور دیده نمی‌شود یا اگر در حال اجراست، با استانداردهای تعریف شده فاصله زیادی دارد. فرارسیدن روز جهانی گردشگری (پنجم مهر، ۲۷ سپتامبر) فرصتی فراهم کرد تا موسسه «زیست‌مان» و «روزنامه پیام ما» با همکاری نشر «گاندی» نشست تخصصی را در همین رابطه برگزار کنند. در این نشست که به میزبانی انتشارات ایران‌شناسی برگزار شد؛ «نسیم معماریان»، مدیرعامل موسسه فرهنگی زیست‌مان و پژوهشگر گردشگری فرهنگی، «خشایار حاجی سیدجوادی»، مشاور اجرایی خانه خلاق و نوآوری سعدالسلطنه قزوین و کارشناس محیط زیست، «محمد جهانشاهی»، کارشناس گردشگری و عضو انجمن متخصصان گردشگری ایران، «امیرحسین بختیاری»، مدیرمسئول انتشارات ایران‌شناسی حضور داشتند. «امین شول سیرجانی»، سردبیر روزنامه پیام ما هم اداره این نشست و طرح پرسش‌ها را بر عهده داشت.

به نظر می‌رسد هنوز در کشور بر سر مفهوم گردشگری پایدار تفاهم جمعی شکل نگرفته است و هر کدام از فعالان این صنعت بر اساس بینش و دانش خودشان تعریفی به دست می‌دهند. می‌خواهم گفت وگو را اینگونه آغاز کنیم که فارغ از تعاریف آکادمیک، درک شما از مفهوم گردشگری پایدار و آنچه اکنون در ایران در جریان است، چیست؟

■ **امیرحسین بختیاری:** فارغ از هر تعریفی، ما اکنون موجی از مسافران داخلی در کشور داریم. اما اینکه چقدر پایداری جامعه میزبان در جریان این گردشگری حفظ می‌شود و به اماکنی به عنوان مقاصد دایمی تبدیل می‌شوند محل سوال است. دلبلیش هم این است که ما زیرساخت نداریم. نباید به دلایل مختلف حضور گردشگران در یک منطقه اولین و آخرین بار باشد و این پایداری باید شکل بگیرد.

از نظر تعریف کلی، گردشگری پایدار از نظر اقتصادی هم باید برای جوامع محلی موثر باشد. جامعه محلی نباید با این موضوع مواجه شود که فقط با بار ورودی مسافران مواجه شده و درآمد و نتیجه‌ای برای او در پی نداشته باشد. مهم‌ترین مسئله بحث عدم احترام به فرهنگ جوامع بومی است و بدتر از آن این است که موجی از برگزارکنندگان تورهایی گردشگری شکل گرفته که صرفاً نگاه اقتصادی به این مسئله دارند. در حالی که در مقوله گردشگری پایدار ما باید به صورت غیرمستقیم نتایج آن را ببینیم که منجر به شکوفایی یک منطقه شده است.

■ **نسیم معماریان:** سازمان جهانی گردشگری یک تعریف مشخص از گردشگری پایدار را ارائه کرده اما این که چقدر ما به این تعریف نزدیک هستیم یا در حال ارائه آن در جوامع گردشگری هستیم، هم اهمیت دارد. ما در این ساختار یک جامعه میزبان داریم و یک گردشگری. جامعه میزبان ما به دلایلی از جمله مشکلات اقتصادی یا تغییرات فرهنگی دچار یک ایرادی شده، این که گردشگری را یک مصرف‌کننده و منبع بهره‌بری در نظر می‌گیرند. به همین دلیل زمانی که گردشگر وارد یک جامعه میزبان می‌شود، دو انتظار متفاوت شکل می‌گیرد اما در واقع سودی برای گردشگر به همراه ندارد. اینگونه باید تصور کرد که جامعه میزبان ارزش فرهنگی

جهانشاهی: برای نجات

گردشگری پایدار باید به چند

مولفه دقت کنیم. مولفه اول

شناسایی کانون‌های آسیب دیده

در تمام استان‌هاست. مولفه

دوم تمرکز بر بخشی از منابع به

عنوان نقاط پایلوت است و گام

سوم هم که در کشور ما بسیار

مهم است اما توجه چندانی به

آن نمی‌شود، نهادسازی مدنی و

تقویت جوامع محلی است

که ساکن روستای ماسوله است نه تنها سود مالی نبرده که با مزاحمت هم مواجه شده است. یعنی در نهایت ماسوله به عنوان جامعه میزبان هیچ سودی نخواهد برد. به همین دلیل معتقدم که مفهوم پایداری چیزی است که بیشتر به صورت تئوریک درباره آن صحبت می‌شود اما در عمل آن را نمی‌بینیم.

■ **خشایار حاجی سیدجوادی:** گردشگری پایدار برای من همان تعریف کلی است که ارائه شده و در سه ضلع اقتصاد، اجتماع یا فرهنگ و محیط زیست باید رعایت شود. بخش محیط زیستی گردشگری پایدار هم برای من بیشتر مورد توجه است. ما تخریب زیادی در مقاصد گردشگری کشور داریم و سمت و سوی پایداری را نمی‌بینیم. شاید هم رخ دادن این اتفاقات بد در در جوامع محلی و برگزارکنندگان و گردشگرها ضرورت داشت چون گردشگری پایدار موضوعی تازه است. اما نکته اینجاست که اکنون علاقه زیادی در نسل جدید یا همان دهه هشتادی‌ها به نکات محیط زیستی شکل گرفته است. اصطلاحاً جوانان «نسل Z» به دلیل دسترسی و جستجوی بیشتر در فضای مجازی و مطالعه دقیق‌تر، آشنایی بیشتری با کشورهای دیگر دارند و نشانه‌های درک خوب مفهوم پایداری در آنها دیده می‌شود. سفرهای تجربه‌گرا، گردشگری مسئولانه، درک فرهنگی و تمرکز بر ردپای اکولوژیکی کمتر در اکوسیستم از جمله این موارد است که نسل جدید آنها را رقم زده‌اند. این جریان کم‌رنگ اما رو به رشد است و می‌توان به آینده آن خوشبین بود.

■ **محمد جهانشاهی:** برای توضیح بیشتر درباره گردشگری پایدار باید بررسی مفهوم را از کمی عقب‌تر بررسی کرد. در طول ۲۰۰ سال گذشته تحولات جوامع انسان به لحاظ صنعتی شدن بسیار مشهود بوده است. نتیجه دانش و علمی که جوامع بشری با آن مواجه شدند و افزایش سرعت زندگی، این بود که شاخص اقتصادی از اهمیت بسیاری برخوردار شود. اما بعد از جنگ جهانی دوم اتفاقاتی رخ داد که جوامع را ملزم کرد توسعه و پیشرفت را فقط از بعد مسائل اقتصادی و حداکثر کردن ثروت نبینند. کشورها مجبور شدند به سمت نگاه‌های جدید بروند و از ۴ دهه پیش با توجه به آسیب‌هایی که در محیط زیست مشاهده شد، این پارادایم شکل گرفت که نیازهای ذی‌نفعان حال و آینده مورد توجه قرار گیرد. با این نگاه بستری به وجود آمد که پایداری به توسعه اضافه شد تا توجه همه‌جانبه به تمامی حوزه‌ها به جز اقتصادی هم وجود داشته باشد از بعد اجتماعی، محیط زیستی تا فرهنگی و... از دل همین نگرش هم سازمان جهانی جهاندگردی هم گردشگری پایدار را تعریف کرد که نیازها گردشگری امروز مورد توجه قرار بگیرد، اما حواسمان باشد که گردشگران نسل هم باید از این ظرفیت استفاده کنند.

از نظر من گردشگری پایدار در عمل پیچیدگی‌های زیادی دارد. برنامه‌ریزان جهانی یکی از بهترین مسیرهای توسعه پایدار را همین گردشگری پایدار می‌داند. تا پیش از کرونا جمعیت یک میلیارد و

۲۰۰ میلیون نفر گردشگری در دنیا وجود داشت و اقتصاد بزرگی را به وجود آورده بودند. بسیاری از چالش‌های جهان فعلی از جمله مشکلات محیط زیستی، فقرزدایی و حمایت از زنان را می‌توان در بستر همین جمعیت بزرگ گردشگران که به صورت پراکنده در تمام دنیا وجود دارند با گردشگری پایدار کاهش داد. اما مشکل اینجاست که در کشور ما هنوز به این گردشگری پایدار اعتماد شکل نگرفته است.

■ **پاسخ‌های حاضران نشان می‌دهد که ما نیازمند طراحی سیاست‌های منسجم برای توسعه پایدار صنعت گردشگری هستیم. اما آیا تاکنون بخش خصوصی و دولت برای تدوین پروتکل‌ها و شیوه‌نامه‌های گردشگری پایدار اقدامی انجام داده‌اند؟**

■ **معماریان:** بخش خصوصی مثل تعداد زیادی از جزیره‌های مختلف هستند که هر کدام کار خودش را انجام می‌دهند اما مسئله اینجاست که همین حالا بخش خصوصی دچار نوعی ناامیدی شده است. به نظر من نشانه‌هایی از توسعه گردشگری پایدار در حد رویدادهای کوچک در بخش خصوصی در حال نمایان شدن است. اما در این‌باره ضرورت دارد که بخش دولت قوانینی را وضع کند و ۱۰۰ درصد آنها را اجرا کند. اصول گردشگری پایدار در کشور ما وجود ندارد و اگر هم باشد بسیار محدود است، بنابراین باید از سوی بخش خلا سیاستگذاری برطرف شود.

■ **البته برخی فعالان صنعت گردشگری هم می‌گویند این صنعت**

کارشناسان و فعالان صنعت گردشگری در میزگردی راه

چاره‌جویی برای گر

کارشناسان و فعالان صنعت گردشگری می‌گویند ایران فرصت بزرگی برای گردش

معماریان: به نظر نشانه‌هایی از توسعه پایدار در حد رویداد در بخش خصوصی نمایان شدن است ضرورت دارد که به قوانینی را وضع کند آنها را اجرا کند

های تقویت «گردشگری پایدار» در کشور را بررسی کردند

دشگری مسئولانه

گردشگری پایدار دارد اما قبل از هر چیز باید خطاهای کنونی شناسایی و اصلاح شوند

آنگدر ضعیف است که ابتدا نیاز دارد خودش را تقویت کند بعد سراغ گردشگری پایدار برود.

حاجی سیدجوادی: نه به نظر من نباید چنین ترتیبی قائل شویم. ضمن اینکه ما نمی‌توانیم بگوییم که سیاست‌گذاری کلا وجود ندارد یا دولت هیچ اقدامی برای ایجاد گردشگری پایدار نکرده است. نمی‌توان نگاه صفر و یک به این موضوع داشت و در بخش‌هایی عملکرد خوب رقم خورده و در بخش‌های دیگر عملکرد ضعیف. مثلا یکی از طرح‌های موفق کشور ما با اجرای طرح پارک‌های علم و فناوری و خانه‌های خلاق و نوآوری رقم خورد. وجود چنین فضاهایی به ویژه در بخش خلاق و نوآوری وارد فضاهای گردشگر شد و تاثیرگذار بود. برای نمونه در کاروانسرای سعدالسطنه قزوین که به تازگی ثبت جهانی شده، خانه خلاق نوآوری راه‌اندازی شده و ایده‌پردازی‌هایی که در این خانه شکل می‌گیرد در درآمدت می‌تواند تاثیر خوبی بر گردشگری داشته باشد. سیاست موفق دیگر حمایت از خانه‌های بومگردی بود. گردشگر کشاورزی هم طی یکی دو سال اخیر بسیار رواج پیدا کرده و تجربه‌گرایی را در گردشگری رقم می‌زند. با توجه به تنوع محصولات گوناگون در کشور، این رویکرد می‌تواند بسیار جذاب باشد، اگر اکوسیستمی به این موضوع نگاه شود.

جهانشاهی: درباره این که سیاستگذار چقدر این خلأ سیاست‌گذاری برای گردشگری پایدار را احساس کرده باید به مسیری که آمدم توجه کنیم. نگاه به عمر ۷۰ تا ۸۰ ساله گردشگری در کشور نشان

می‌دهد که تغییر چندانی در این حوزه نداشته‌ایم. البته آموزش متنوع‌تر شده و نسل بعد از ما تحصیلات گردشگری حتی تا مقطع دکتری دارند. اما بخشی که جای خالی آن به شدت احساس می‌شود، فرهنگ عمومی است. اگر بخواهیم به اتفاقاتی که در بخش دولتی رخ داده اشاره کنیم، آیین‌نامه کمیته ملی طبیعت‌گردی است که بستر خوبی را فراهم کرد و گردشگری محیط زیست و منابع طبیعی با هم پیوند خورده‌اند. مدل‌های حفاظت از محیط زیست دیگر فیزیکی نیست و به صورت مشارکتی انجام می‌شود. در همین زمینه دستورالعمل راهنمایان اکوتوریسم هم نوشته شده و کسی که وارد طبیعت می‌شود، آموزش دیده است و اصول را درک می‌کند. دستورالعمل گردشگری کشاورزی به زودی ابلاغ می‌شود. بحث پارک‌های طبیعت‌گردی هم اتفاقی است که بین گردشگری و محیط زیست رقم خورده است. این‌ها چیزی است که بر اساس تغییرات در جامعه چه به لحاظ مخاطب و چه به لحاظ خدمات در حال شکل‌گیری و بسترسازی است. امسال شعار سازمان جهانی هم گردشگری سبز است و نگاه بخش سیاستگذار و حاکمیت در گردشگری به این مقوله به نگاه راهبردی بدل شده است. بخش خصوصی تحت تاثیر هزینه‌های بالای مصرف انرژی و آبی است و در این باره قرار است بخش گردشگری با وزارت نیرو و آب و فاضلاب تفاهنامه‌هایی برای استفاده از انرژی‌های نو و بهینه‌سازی مصرف آب، برق و... امضا کند. بین صندوق ملی محیط زیست و سازمان همیاری

شهرداری‌ها گفت‌وگوهای زیادی را انجام شده که الزامات گردشگری به سمتی برود که خودش سرمایه را مدیریت کند و بهره‌وری را افزایش دهد. این مسائل می‌تواند بخش گردشگری را به مولفه‌های گردشگری پایدار و سبز نزدیک کند.

آقای جهانشاهی به لزوم ترویج فرهنگ گردشگری و تقویت فرهنگ عمومی پایدار اشاره کرد. آقای بختیاری به عنوان فعال صنعت نشر ارزیابی شما از موانع این بخش چیست؟

بختیاری: اگر ترویج فرهنگی اتفاق بیفتد، ما به عنوان ناشر راحت‌تر می‌توانیم کتاب منتشر کنیم. اما این فرهنگ وجود ندارد و فعالان این حوزه آنقدر قوی نیستند که جامعه را به این سمت هل بدهند. سال ۹۰ کتابی چاپ کردیم با عنوان «اکوموزه، انسان و بوم»، برای اولین بار بود که چنین کتابی منتشر می‌شد. این کتاب مقایسه بسیاری خوبی با مقالات خارجی داشت و اعلام کرده بود که در ایران چیزی به نام اکوموزه وجود ندارد. حتی ماسوله هم با استانداردهای جهانی بسیار فاصله دارد. اما کتاب با استقبال خوبی مواجه نشد و این برای من واقعا ناراحت کننده بود. یا مثلا نقشه‌های ایران‌شناسی را همه می‌شناسند اما چند وقت پیش از من پرسیدند که حالا با آمدن گوگل، نگران نیستید فروش کمتر شود؟ پاسخ من به آنها این بود، زمانی باید نگران شوم که چیزی داشته باشم، فرهنگ استفاده از نقشه در جامعه ما وجود نداشت که حالا با آمدن گوگل چیزی را از دست داده باشم. بحث مهمی که ما داریم، کپی‌رایت است.

ما بخش خصوصی هستیم و هیچ حمایتی نداریم. ما با فروش خود محصولات انتشارات را می‌چرخانیم. اما مشکل اینجاست که برای نقشه هم اگر تولید اینترنتی داشته باشیم، به عنوان مثال ابتدای ورودی «درکه» اینترنتی وجود ندارد که از این محتوا استفاده شود. اما به طور کلی باید گفت از یک سو کمبود منابع قابل اتکا در این حوزه وجود دارد، اما از سوی دیگر بازاری هم برای این محصولات وجود ندارد و احساس نیاز در مخاطبان، حتی در میان فعالان گردشگری شکل نگرفته است.

وقتی درباره گردشگری پایدار حرف می‌زنیم فقط منظور حفظ محیط زیست نیست. برای مثال تقویت اقتصاد محلی و صنایع دستی هم یک شاخص پایداری است. در گذشته زمانی که افراد مسگرها می‌شدند، به محصولی که می‌خریدند اعتماد داشتند اما اکنون نمی‌دانند چیزی که خریداری می‌کنند ساخت ایران است یا خیر؟

معماریان: بخشی از تقویت نشدن اقتصاد محلی به فقدان شناخت مسافران از مختصات جامعه میزبان مربوط است. مثلا بسیاری از مسافران ما زمانی که وارد خراسان جنوبی می‌شوند، هنوز نمی‌دانند که کجا و برای چه چیزی آمده‌اند. زعفران یکی از مهم‌ترین کالاهای صادراتی غیرنفتی در ایران و دنیا به شمار می‌رود. من به عنوان برگزار کننده رویداد باید چنین چیزی را مطرح کنم اما از طرفی هم به شدت با کمبود محتوا مواجه هستیم و دانش کمی داریم. ما قبلا برنامه‌ای در رادیو فرهنگ برگزار کردیم، با این عنوان که «چرا سفر می‌کنید؟» ما باید بدانیم همه سفرها تفریحی نیست و نیاز به سفرهای آموزشی هم داریم. اصل این است که فرد در بازگشت از سفر درک متفاوت‌تری نسبت به جهان خود داشته باشد. اما بسیاری از افراد این مسئله را نمی‌دانند و این در حالی است که حجم جابجایی مسافر در نقاط مختلف کشور زیاد است. ما ناگزیر از تغییریم اما باید فرهنگ و دانش استفاده از ابزار ارتباطی را هم فرا گرفته باشیم.

گردشگری روستایی می‌تواند شروع‌کننده خوبی برای گردشگری پایدار باشد. اما سوال این است که همین حالا چند درصد از روستاها شبیه روستا باقی مانده‌اند؟ این تغییر فرهنگ در سبک زندگی روستاها هم ایجاد شده و با محدودیت فضاهایی مواجه هستیم که متفاوت از محل زندگی گردشگر باشد. برای حل این مشکلات بخش دولتی باید به بخش خصوصی اعتماد و آنها را سهیم کند. چون آنها سیاست‌گذاری را انجام می‌دهند و باید بخش خصوصی را به عنوان متولی بپذیرند. باید فضا تسهیل شود و بخش خصوصی هم در برگزاری رویدادهای دولتی شریک شود. اگر بخواهیم به کیفیتی با استاندارد بالا نزدیک شویم، هم بودجه بیشتری نیاز داریم، هم فضای بیشتر و محتوای بهتر.

زمانی که درباره گردشگری پایدار صحبت می‌کنیم می‌توانیم برای مثال متناقض آن از جزایر قشم و هرمز یاد کنیم. جایی که می‌توانست در صنعت گردشگری موفق‌تر باشد. اما تغییرات شگرف فرهنگی، دستکاری‌های ناپایا در مقصد و... رقم خورده است. حالا سوال اصلی این است که عملیات نجات گردشگری در این بخش را از کجا می‌توان آغاز کرد؟

حاجی سیدجوادی: بچه‌های نسل جدید، کلید حل این مشکلات هستند. به نظر من فعالان حوزه‌های فرهنگی باید تلاش‌گر باشند و خودشان را با قوانینی که دائم به روز می‌شود، به‌روزرسانی کنند. آنها با تسلط بر قوانین و مطالبه‌گری بیش‌از حد می‌توانند در این زمینه تاثیرگذاری داشته باشند. سال‌های فعالیت در این حوزه به من ثابت کرده که نباید به زمانه امیدوار بود و باید کار خودمان را انجام دهیم.

حاجی سیدجوادی: بچه‌های

نسل جدید، کلید حل این

مشکلات هستند. به نظر من

فعالان حوزه‌های فرهنگی باید

تلاش‌گر باشند و خودشان را با

قوانینی که دائم به روز می‌شود،

به‌روزرسانی کنند. آنها با تسلط

بر قوانین و مطالبه‌گری بیش‌از

حد می‌توانند در این زمینه

تاثیرگذاری داشته باشند

بختیاری: من البته به اندازه آقای حاجی سیدجوادی امیدوار نیستم. مشکلات ما در حوزه نشر کم نیست و زمانی که بحث تعامل و همکاری بخش خصوصی و دولتی مطرح می‌شود، بخش دولتی روبه‌روی من به عنوان بخش خصوصی قرار می‌گیرد. میراث فرهنگی به جای حمایت نقشه‌های ما را کپی می‌کند و به همین دلیل آمیدی به تعامل دو بخش و روند اجرایی فعلی ندارم. سیاست‌گذاری‌ها درست نیست. دولت باید قوانین را وضع و آن را اجرا کند. می‌توانیم از تجربه کشورهای موفق در این باره استفاده کنیم. خودمان هم کارشناسان خوبی داریم که حرف برای گفتن دارند اما زمانی که سلیقه‌ای عمل می‌شود، این مشکلات به قوت خود باقی می‌ماند.

جهانشاهی: برای نجات گردشگری پایدار باید به چند مولفه دقت کنیم. مولفه اول شناسایی کانون‌های آسیب دیده در تمام استان‌هاست. مولفه دوم تمرکز بر بخشی از منابع به عنوان نقاط پایلوت است و گام سوم هم که در کشور ما بسیار مهم است اما توجه چندانی به آن نمی‌شود، نهادسازی مدنی و تقویت جوامع محلی است. در هر حوزه که مشارکت‌های مردمی رخ می‌دهد، اتفاقات خوبی شاهد هستیم و این موضوع در کشورهای دیگر هم وجود دارد. به عنوان مثال در شهردار کرمان و منطقه تکاب که زمانی جمعیت از منطقه خارج شده بود، اکنون بیشترین اقامتگاه بومگردی استان شکل گرفته و نمونه خوبی از افزایش مشارکت‌های مردمی است. تجربیات خوب در کشور ما زیاد است و باید در این باره اعتماد شکل بگیرد. سرمایه اجتماعی ما اکنون کمرنگ شده و باید تقویت بیشتری در این باره انجام شود.

من
عه گردشگری
اداهای کوچک
ن در حال
اما در این‌باره
خش دولت
د و ۱۰۰ درصد

در میزگرد «ایده پردازی درباره گردشگری پایدار» مطرح شد

مشارکت رمز موفقیت طرح های پایدار

در نبود ارتباط و مشارکت بین کسب و کارها یک اکوسیستم از گردشگری پایدار شکل نمی گیرد

ایپام | بخش خصوصی، همیشه مجهز به ایده های خلاقانه است اما به واسطه کمبود امکانات، گاهی ایده هایش محقق نمی شود. در حوزه فرهنگی و گردشگری هم نبود همین امکانات، پاشنه آشیل اجرای ایده های خلاقانه برای بسیاری از فعالان این بخش به شمار می رود تا از اجرای آنها صرف نظر کنند. به همین دلیل برخی فعالان گردشگری و فرهنگی تصمیم گرفته اند برای اجرایی شدن این طرح های خلاقانه دور هم جمع شوند و هر کدام ظرفیت هایشان را به اشتراک بگذارند. اولین نشست در این زمینه با عنوان «ایده پردازی و معرفی ظرفیت های موجود و امکان سنجی برای پروژه های مشترک در گردشگری پایدار به همت «موسسه فرهنگی زیست مان» و روزنامه «پیام ما» و به میزبانی «انتشارات ایرانشناسی» برگزار شد. در این نشست «نسیم معماریان»، مدیرمسئول موسسه فرهنگی زیست مان و پژوهشگر گردشگری فرهنگی، «امیرحسین بختیار»، مدیرمسئول انتشارات ایرانشناسی، «خشایار حاجی سیدجوادی»، مشاور اجرایی خانه خلاق و نوآوری سعدالسلطنه قزوین و کارشناس محیط زیست، به همراه «رامین نوری»، مدیر آژانس گردشگری آریا تور و کارشناس گردشگری، «مهرانگیز زاهد انارکی»، مدیر و موسس اقامتگاه بومگردی کیخسرو در روستای چوپانان نائین و «نفیسه مرشدزاده»، نویسنده، روزنامه نگار و مدیرمسئول نشر اطراف حضور داشتند.

مهرانگیز زاهد انارکی، این نشست را با تعریف آنچه برای راه اندازی بومگردی کیخسرو در روستای چوپانان رخ داد آغاز می کند و می گوید: «من دبیر بازنشسته آموزش و پرورش هستم و آغاز داستان ما در حوزه گردشگری و بومگردی پس از بازنشستگی من رقم خورد. آن زمان یک برنامه درباره کویر با اجرای پرفسور کردوانی پخش می شد و من هم چون همسرم زاده کویر بودم و تجربه سفر به این مناطق را داشتم، این برنامه را تماشا می کردم. یکی از تاکیدات این برنامه تغییر مسیر گردشگری از شمال کشور به کویرها بود. همسرم یک خانه پدری در روستای زادگاهش، یعنی چوپانان داشت و از او درخواست کردم که این خانه را برای من و فرزندانم حفظ کند.» او ادامه می دهد: «جالب ترین اتفاق این بود که یک روز متوجه شدم در هتل المپیک تهران یک رویداد برای روستاهای هدف گردشگری در حال برگزاری است و یکی از دوستانم پیشنهاد داد که در این رویداد شرکت کنم. در هتل، رئیس وقت میراث فرهنگی را ملاقات کردم و تصمیم داشتم چند پوستری که آن زمان از چوپانان تهیه کرده بودم را به او نشان دهم. خودم را به عنوان نماینده مردم این روستا معرفی کردم. او گفت نیازی نیست این پوسترها را به او نشان دهم، چون خودش چهار مرتبه به این منطقه سفر کرده و دیدگاه بسیار مثبتی نسبت به ظرفیت های ویژه آن داشت.» زاهد این واکنش از سوی رئیس وقت میراث فرهنگی را جدی ترین شرایط برای حضور در این حوزه عنوان می کند و می گوید: «یکی از ظرفیت های ویژه این روستا وجود دائمی آب است.»

در خلال این صحبت ها معماریان، چوپانان را نمونه کامل و بارز یک گردشگری پایدار معرفی می کند و در توضیح بیشتر می گوید: «این منطقه موازنه سود بین گردشگری و جامعه محلی را داراست و از محیط زیست هم به خوبی محافظت شده است. بابت فرهنگی این روستا حفظ شده است.» نکته ای که زاهد هم آن را تایید می کند: «۱۰۰ میلیون تومان بودجه ملی برای بادگیرهای چوپانان دریافت کردم و همین حالا هیچ کدام از ساکنان حق ندارند که دست به این بادگیرها یا خانه های قدیمی بزنند. هر کسی بخواهد نوسازی کند باید از میراث فرهنگی برای نمای بیرونی مجوز بگیرد. میراث به نمای داخلی خانه کاری ندارد اما حساسیت ویژه ای روی ظاهر روستا رقم خورده است.» او همچنین در پاسخ به سوالی که آیا امکان تسری این تجربه مناطق دیگر کشور هم وجود دارد، بیان می کند: «در این فعالیت نباید نگاه تک بعدی به آنچه برای صاحب مرکز گردشگری سوددهی دارد، وجود داشته باشد. باید سود دو طرفه در نظر گرفته شود یا حتی نظر همزمان چند ده گردشگر تامین شود. این آموزش ها باید به افرادی که می خواهند در جوامع محلی اقدام به فعالیت های گردشگری کنند،

در این فعال گردشگری در پاسخ به این سوال که چطور می توان این جابه جایی را به سفر واقعی تبدیل کرد، عنوان می کند: «ما همه باید بپذیریم که برای همه چیز مدعی نباشیم. مشکل اینجاست که همه افراد درباره همه حوزه ها اظهار نظر و برای آن راهکار ارائه می کنند. از مشکل فوتبال و سدسازی تا ترافیک و آلودگی هوا... اما باید فرهنگ یادگیری در ما شکل بگیرد و یکی از بهترین راه ها استفاده از تجربیات دیگران است. باید به مردم آموزش داد که فرق دو مقوله سفر و جابه جایی را تشخیص دهند. این آموزش یک وجهی نیست و خانواده، آموزش و پرورش، انواع رسانه ها... باید در این باره نقش ایفا کنند.» او معتقد است «افزایش آگاهی درباره طبیعت یعنی تعصب و عرق به آن، و آن زمان است که از کنار مرگ یک یوز ایرانی به راحتی عبور نمی کنیم یا در مواجهه با اقدامات تخریبی با به طبیعت بی تفاوت نمی مانیم.» او ادامه می دهد: «این اتفاق اگر رقم بخورد دیگر منطقه شمال کشور، به مرکز شیرابه زبانه هایی که مسافرانی که زیاد جابه جا می شوند، تبدیل نخواهد شد.» نوری بهترین راهکار و ایده در

شد. او ادامه می دهد: «البته هنوز در ابتدای راه هستیم اما به عنوان یک فضای کوچک اتفاق خوبی رخ داده است. در شهری مثل قزوین که تا چند سال پیش چنین شرایطی را تجربه نکرده بود اکنون بچه هایی فعال شده اند که ایده پردازی آنها در حوزه های گردشگری، محیط زیست و هنر در حال بیان شدن است و کم کم با شهرهای دیگر ارتباط برقرار می کنند. با افزایش آگاهی یک جمع، مطالبه گری از نهادهای مختلف هم شکل می گیرد.»

همه چیز از نبود آگاهی است
«همه مسائل در فرهنگ است، یعنی هر چیزی که تاکنون در این نشست مطرح شد هم به این حوزه مربوط است. در نبودش هم کمبود آگاهی رخ داده.» بختیاری با بیان این مطلب می گوید: «شعار ما همیشه این بوده که آگاه سفر کنیم و این باید در موضوعات مختلف اجتماعی، اقتصادی، رفتاری، محیط زیستی و... وجود داشته باشد. اگر چنین چیزی وجود داشته باشد، نسبت به آن مساله رفتار درستی شکل می گیرد. نسبت به فرهنگ جامعه میزبان که به آنجا سفر می کنیم آگاهی نداریم که منجر به آسیب یک منطقه می شویم.» البته به گفته این فعال فرهنگی در بخش خصوصی چنین چیزی وجود دارد اما سرعت آن و قدرت کم است، هر چند که با تشکیل چنین جمع هایی می توان این سرعت و قدرت را افزایش داد. به نوعی حرکت فرهنگی یک نفره بسیار سخت تر از فعالیتی است که با مشارکت حداقل ۶ تا ۷ نفر صورت می گیرد.

مبحث پایانی این نشست را معماریان ارائه می کند و در جمع بندی نهایی می گوید: «ما در ایران دستخوش حوادث مختلف هستیم و این مساله باعث شده که به راحتی از کنار اتفاقات متعدد عبور می کنیم. اما این که افراد بتوانند با هم همکاری و مشارکت داشته باشند، منجر به افزایش ایمنی فعالیت آنهاست. این که من امکاناتی داشته باشیم و با حضور سایر افراد فعالیتی را رقم بزنیم، به بار نشستن آن قابل تصورتر است.»

نویسنده بسیار محدود است و همه داستان ها از دل یک اتاق خارج می شود. خزانه تجربه نویسنده زمانی که خالی باشد، یعنی هم خودش سفر نرفته باشد و هم از تجربه دیگران استفاده نکرده باشد، خروجی خوبی نخواهد داشت. بخشی از تجربه های واقعی درباره سفرها است چون یک تجربه خاص تر و بداهه تر است و افراد در سفر با اتفاقاتی روبه رو می شوند که انتظار آن را ندارند.» مرشدزاده درباره این که چطور می توان فرهنگ سفر را با کتاب به دیگران آموزش داد، عنوان می کند: «بخش کودک ما به آگاهی زیست محیطی، سفر و آشنایی با جهان از زاویه تعامل با آن فعال است. اما باز هم به دلیل مشکلات اقتصادی بیشترین تولیدات ما ترجمه است که با همه خوبی ها، آنچه امروز برای کودک ایرانی ضرورت دارد، تالیف است. آن هم در حالی که این کودکان باید چنین تجربه هایی در محیط های بومی کشور خودمان درک کنند نه جنگل ها و دره های خارجی. در این باره نیازمند تصویرسازی هستیم اما هزینه های زیادی دارد و باید حمایت های بیشتری در این باره شکل بگیرد.»

اولین جرقه مشارکت در کاروانسرای سعدالسلطنه

حاجی سیدجوادی هم درباره این که این خانه ها حاوی چه امکاناتی هستند و چطور در حوزه گردشگری به تحقق ایده ها منجر می شوند، بیان می کند: «خلایی که اکنون وجود دارد این است که ارتباط بین افراد مختلف در این حوزه شکل نمی گیرد و به اصطلاح کسب و کارهای امروزی، تبدیل به یک اکوسیستم نمی شویم. اتفاقی که اکنون در خانه خلاق و نوآوری کاروانسرای سعدالسلطنه قزوین رخ داده، این است که فضایی تاریخی را انتخاب کرده که احیا شده. افراد و ایده ها را جذب می کند و در این فضا ضمن این که افراد کارهای خودشان را انجام می دهند، شبکه سازی و ارتباط هم رخ داده است. هر کسی هم به نفع خودش فکر می کند اما آگاه است که اگر در این اکوسیستم و چرخه ارتباطی قرار نگیرد، مشمول سود و فایده نخواهد

این باره را اطلاع رسانی بیشتر می داند و تأکید می کند: «از طریق خبرسانی صحیح، کتاب، نقشه یا برنامه های بر بستر اینترنت می توان این اطلاع رسانی را افزایش داد.»

خزانه واقعی برای داستان های سفر نداریم
مرشدزاده هم این موضوع را تایید و درباره این که فعالیت های فرهنگی در حوزه نشر چه ارتباطی را می تواند با حوزه گردشگری ایجاد کند، بیان می کند: «یکی از دلایلی که حوزه داستان نویسی به ویژه درباره گردشگری پیشرفت نمی کند این است که محدوده تجربه

یک فعال گردشگری: مردم ایران اهل سفر هستند اما اصطلاح درست، سفر نیست بلکه جابه جایی است. این که تعطیلاتی رقم بخورد و مسافران از یک نقطه به نقطه ای دیگر بدون هیچ برنامه ای جابه جا شوند

«پایداری» همه چیز را تغییر می‌دهد

پارادایم راهبردی توسعه پایدار مهم‌ترین دستاورد آن سال‌ها بود. آن زمان آثار سوء برنامه‌ها و فعالیت‌های گسترده صنعتی و اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، در ابعاد مختلف به‌ویژه در حوزه‌های مرتبط با محیط زیست و طبیعت، زنگ خطر را برای آینده به صدا در آورد. بر همین اساس، پارادایم توسعه پایدار در اواسط دهه ۱۹۸۰ تعریف جدیدی از توسعه ارائه کرد.

«توسعه‌ای که نیازهای زمان حال را برآورده می‌کند، بدون به خاطر انداختن توانایی نسل‌های آینده در برآوردن نیازهایشان.»

کلان‌روندهای قرن بیستم، عامل بیداری و ایجاد حساسیت بود. گردشگری نیز از این شرایط بی‌بهره نبود و آثار سوء ناشی از گردشگری انبوه در مراکز و مقاصد گردشگری از جمله سواحل جنگل‌ها، سایت‌های تاریخی و نیز جوامع محلی میزبان نمایان شده بود. رفتارهایی چون درج عبارت گردشگری مسئولانه در متن سیاست ملی گردشگری آفریقای جنوبی در سال‌های ۱۹۶۰ و بعدتر تحت‌تأثیر کمیسیون جهانی محیط زیست و

توسعه که بیانیۀ «آینده مشترک ما» را منتشر کرد و نیز در اواخر قرن گذشته که رسماً واژه گردشگری پایدار نوعی عاقبت‌اندیشی را پیش پای گردشگری قرار داد، همه پیش‌زمینه شرایط امروز گردشگری و دغدغه‌های آن از این حیث بودند. امروزه صنعت گردشگری با گسترش و سرعت قابل‌توجهی درحال رشد است. تا پیش از همه‌گیری کرونا این صنعت جمعیتی بیش از یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون گردشگر را درگیر خود کرده بود و بیش از هزار و ۳۰۰ میلیارد دلار و نزدیک به ۱۰ درصد GDP جهان را به خود اختصاص داده بود. این میزان اثرگذاری باعث شد صنعت گردشگری جایگاه ویژه‌ای در سیاست‌های کلان و چشم‌اندازهای جهانی داشته باشد. از همین‌رو سازمان جهانی جهانگردی برای چهل‌وسومین پاسداشت روز جهانی خود در سال ۲۰۲۳، گردشگری و سرمایه‌گذاری سبز را شعار و رویکرد خود عنوان کرده است. سه محور انسان، زمین و رفاه، هدف‌های روشنی برای مانیفست بزرگترین صنعت خدماتی جهان هستند. کشور ما نیز اگرچه بیش از ۹۰ سال است که تجربه

گردشگری را در ساختار حاکمیتی و دیوان‌سالاری خود دارد، اما به‌دلایل مختلف از چرخه رقابت و نیز تحقق توسعه‌پایدار گردشگری عقب مانده است. با این حال گردشگری هر ساله ده‌ها هزار میلیارد تومان گردش مالی را در کنار صدها میلیارد سرمایه به خود جلب می‌کند. توجه به توسعه پایدار و گردشگری سبز به دلایل زیادی اهمیت این موضوع را در گردشگری کشور نسبت به بسیاری کشورهای دیگر افزایش می‌دهد. از آنجا که ما کشوری منابع‌طبیعی‌محور هستیم و به‌لحاظ دارا بودن ذخایر و منابع انرژی از جمله نفت و گاز جزء برترین‌های جهان هستیم و میزان تولیدمان تحت تأثیر شرایط بین‌المللی، همواره نوسانات جدی را به خود می‌بیند، اما متأسفانه در بخش تقاضا و مصرف نیز رتبه بالایی داریم. به‌طور مثال میزان مصرف گاز طبیعی در کشور ما پاسخگوی مصرف یک کشور با جمعیت ۲۵۰ میلیون نفری است. به‌علاوه در بخش سرانه مصرف منابع آبی هم جزء کشورهای پرمصرف هستیم. همین رویه نیز در تولید زباله و پسماند جریان دارد تا جایی که میانگین متوسط

تولید سالانه زباله در شهرهای شمالی که جزء مقاصد پرتردد کشور هستند، بیش از ۱۲۰۰ کیلوگرم است که نزدیک به ۱۰ برابر متوسط جهانی است. در رابطه با مصرف بنزین و گازوئیل هم تقریباً دو برابر میانگین جهانی مصرف می‌کنیم.

از سوی دیگر در بخش مربوط به عرضه خدمات گردشگری نیز شاهد اعداد و ارقامی هستیم که هرکدام نشانه‌ای از عدم توجه به اصول توسعه پایدار است. تعرفه‌های مربوط به حامل‌های انرژی، آب و عوارض خدمات پسماند بخش قابل توجهی از هزینه‌های جاری تأسیسات گردشگری به‌ویژه هتل‌ها را شامل می‌شود. هزینه‌هایی که به‌واسطه فرسوده بودن تأسیسات، پرمصرف بودن تجهیزات، معماری نامناسب، عدم وجود برنامه‌های مدیریتی مناسب و نیز فراگیر نبودن روش‌های نوین، میزان قابل توجهی هستند. درحال حاضر بیش از ۱۵ هزار واحد انواع تأسیسات در چارچوب مقررات در گردشگری کشور ارائه خدمات دارند و چندین برابر نیز به‌طور غیررسمی در پوشش واحدهای شخصی، سازمانی و اداری میزبان ده‌ها میلیون گردشگر هستند. این شرایط نشان می‌دهد توجه به توسعه گردشگری پایدار و سبز تا چه حد می‌تواند بر شرایط فعلی و آینده کشور تأثیرگذار باشد.

توجه به ماهیت انسان‌محور گردشگری و کارکرد مقاصد و فضاهای گردشگری از اقامتگاه‌های

ایجاد شود.

حسن‌پور افزود: جاده، آسفالت و تملک زمین‌های اطراف، ساماندهی رودخانه، سیل بند و دیواره رودخانه، ایجاد تابلوی راهنما، زیر ساخت های آب، برق، گاز و مرمت اصولی بنا مدنظر است.

وی بیان کرد: اکنون که ثبت جهانی شده نگاه جهان به آن تغییر می‌کند و اولین بنای لرستان که ثبت جهانی شد.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری لرستان بیان کرد: با توجه به ظرفیت‌های غنی لرستان در حوزه آثار تاریخی به ویژه کاروانسراهای ۱۱ گانه، چشمک در فهرست جهانی یونسکو به ثبت رسید ، چراکه این اثر تاریخی با شاخص های تاریخی ، معماری و ویژگی‌های انسانی منحصر به فرد به شمار می‌رود.

فرهاد زیویار، استاندار لرستان نیز در این رابطه بیان کرد: خصوصیات خاص کاروانسرای چشمک عامل ثبت جهانی آن شده لذا باید برای تامین زیرساخت های گردشگری آن تمهیدات لازم انجام شوند.

وی با اشاره به سه حیاطه بودن و استفاده از مصالح بوم گرد در ساخت این بنا به عنوان ویژگی های منحصر به فرد آن، اظهار کرد: مبادلات فرهنگی، سیاسی، امنیتی و اقتصادی تماما در ساخت این کاروانسرای جهانی در نظر گرفته شده‌اند.

استاندار لرستان به برگزاری جلسه ستاد خدمات سفر با رویکرد برنامه ریزی برای رفع مشکلات زیرساختی بنای جهانی کاروانسرای چشمک در محوطه ی این بنا اشاره کرد و گفت: در این جلسه که با حضور مدیران مربوطه برگزار شد مواردی در جهت رفع مشکلات زیرساختی این اثر به تصویب رسید.

زیویار ساخت دیوار محافظ در برابر طغیان رودخانه، ترمیم جاده دسترسی، برق، آب، گاز و زیرساخت های ارتباطی از جمله تقویت اینترنت را مهم ترین مشکلات این بنای تاریخی جهانی برشمرد و تصریح کرد: مصوبات خوبی با حضور مدیران مربوطه به تصویب رسید که سریع تر در جهت رفع این مشکلات آغاز خواهند شد.

وی میراث فرهنگی را ظرفیتهایی معرفی کرد که ما را به اینجا رسانده‌اند و اظهار کرد: این میراث کارهایی هستند که گذشتگان برای ما انجام دادند و برای معرفی آنها نباید از هیچ کوششی فروگذار کنیم.

گفتنی است با ثبت کاروانسرای چشمک بیش از ۸۰ درصد استان‌های کشور از نعمت ثبت جهانی برخوردار شدند.

سرای سه حیاطه ایران ثبت جهانی شد

توابع شهرستان پلدختر بوده و در مسیر راه باستانی شاپورخواست به خوزستان قرار گرفته و ثبت جهانی شده است.

در این رابطه عطا حسن پور، مدیرکل میراث فرهنگی لرستان اظهار کرد: مهم‌ترین عنصری که زنجیره کاروانسراهای ایران را به هم پیوند می‌دهد، راه‌های باستانی است که اغلب کاروانسراها یا در امتداد راه ایریشم یا در امتداد راه‌های فرعی متصل به آن همچون راه شاهی (حد فاصل پایتخت های قدیم ایران شوش به همدان) احداث شده‌اند، بنابراین باید مطالعه راه‌ها و پل‌ها را نیز در آینده نزدیک در دستور کار قرار داد.

وی ادامه داد: به عنوان مثال تنها در طول محور راه شاهی خوزستان به همدان که از کوهستان‌های سخت گذر لرستان عبور می‌کند بیش از ۲۰ کاروانسرا و حدود ۵۰ پل تاریخی وجود دارد که هر کدام تاریخی و افسانه‌ای در دلمان خود دارند و نیازمند ثبت و ضبط هستند.

این مسئول گفت: با تمام این اوصاف ثبت جهانی مجموعه کاروانسراهای ایرانی از چند جهت حائز اهمیت بوده که یکی از آنها توسعه و پراکنش این

تنوع گونه و تیپ معماری

کاروانسراهای ایرانی به حدی

است که نمونه های مشابه در

میان آنها به چشم نمی‌خورد

و هر یک از ویژگی‌های فنی و

هندسی خاصی برخوردارند

خشت به خشت و رج به رج آجرهای کاروانسراهای ایرانی حکایت از خستگی پیران پا خسته و در راهماندهای دارد که از خوز و خوارزم تا جور و جاجرم و از ماوراءالنهر تا بین‌النهرین به منظور زیارت، سیاحت و تجارت، سفر می‌کردند.

از زمانی که چاپارخانه‌های هخامنشی در ایران شکل گرفت تا هنگامی که اندیشه‌ی ساخت ۹۹۹ کاروانسرا در ایران به ذهن شاه عباس صفوی خطور کرد، بیش از ۲۰ قرن ایرانیان با اقامتگاه‌های بین راهی آشنا و مانوس بودند.

این اقامتگاه‌ها که در عصر صفوی با نام کاروانسرا شناخته می‌شود و شکوه معماری ایرانی - اسلامی را به تصویر می‌کشد در نوع خود گونه‌ای از معماری به شمار می‌رفت که صرفاً برای استراحت یا اقامت موقت مسافران یا کاروانیان احداث شده بود و بر اساس نوع اقلیم، پلان و مصالح آن متفاوت بود.

ورق به ورق تاریخ پرشکوه معماری ایران مملو است از بناهایی سترگ و عظیمی، که گذر زمان نه تنها از هیبت و هیمنه‌ی آنها نکاسته، بلکه هر چقدر سن و سال آنها بالاتر می‌رود، حیرت مهندسان جهان را در برابر پایداری و ایستایی خود برمی‌انگیزند.

وجود این آثار و تنوع در سبک و مدل‌های معماری سبب شده که مهرازان جهان در برابر عظمت این بناهای کم نظیر سر تعظیم فرود آورند.

هر کدام از بناهای معماری ایران زمین در جایگاه خود ارزش و اعتبار والایی دارد اما ویژگی‌های معماری بناهای ایرانی و اسلامی به خصوص کاروانسراها را، نه مهرازان ایرانی، بلکه مهندسان غربی از جمله ولفرام کلابیس و آرتور ایهام پوپ با قلم و قدم و خامه و نامه به گوش جهانیان رسانده‌اند.

تنوع گونه و تیپ معماری کاروانسراهای ایرانی به حدی است که نمونه های مشابه در میان آنها به چشم نمی‌خورد و هر یک از ویژگی‌های فنی و هندسی خاصی برخوردارند.

به عنوان مثال کاروانسرای زین الدین تنها کاروانسرای مدور ایران، کاروانسرای سعد السلطنه بزرگترین کاروانسرای درون شهری، دیر گچین با گنبد گچی و کاروانسرای چشمک لرستان تنها کاروانسرای سه حیاط ایران و از نوع کاروانسراهای کوهستانی است.

یکی از این کاروانسراها چشمک در منطقه چشمک از

خبر

روزی به نام گردشگری

در برخی از موارد شعارهای حوزه گردشگری متأثر از اتفاقات و رخداد‌های جهانی نامگذاری شدند که برای نمونه می‌توان به سال‌های ۱۹۸۷، ۲۰۰۱ یا ۲۰۲۲ اشاره کرد.

در مورد انتخاب کشور میزبان نیز معمولاً هر سال به‌طور دوره‌ای از مناطق پنجگانه گردشگری یک کشور به عنوان میزبان رسمی این روز انتخاب می‌شود که امسال کشور عربستان میزبان مراسم رسمی سازمان جهانی گردشگری است. ایران تنها یکبار در سال ۲۰۰۱ میزبان مراسم روز جهانی گردشگری بود.

«گردشگری و سرمایه‌گذاری سبز» به‌عنوان شعار سال ۲۰۲۳ انتخاب شده است. سرمایه‌گذاری سبز در صنعت گردشگری را می‌توان به حوزه‌های سرمایه‌گذاری در تأسیسات پایدار، انرژی‌های تجدیدپذیر، حفاظت از منابع و مناطق فرهنگی و طبیعی، آموزش، اشتغال‌زایی و حمایت از جوامع محلی مرتبط دانست. به‌طور خلاصه، سرمایه‌گذاری سبز در گردشگری بر سه محور کلیدی سرمایه‌گذاری مردم‌محور (سرمایه‌گذاری در آموزش و ارتقای مهارت‌ها)، زمین‌محور (سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و تأسیسات سبز و کاهش روند تغییر اقلیم) و شکوفایی و نوآوری (سرمایه‌گذاری در نوآوری، فناوری و کارآفرینی) تأکید می‌کند. در واقع سازمان جهانی گردشگری از سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها، نهادهای مالی و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی دعوت کرده است تا حول راهبردی جدید توسعه گردشگری، مشارکت و اتفاق نظر داشته باشند. آن چه مسلم است اینکه پاسداشت و نکوداشت یک روز در سال به‌نام گردشگری، می‌تواند آگاهی عمومی را در مورد اهمیت این صنعت افزایش دهد و سهم آن را در ارتقای کیفیت زندگی میهمانان و میزبانان نشان دهد.

گردشگری پایدار، سفر در دنیای بهتر

پای توسعه پایدار گردشگری لنگ می زند

یک فعال صنعت گردشگری می گوید بسیاری از فعالان غیرمتخصص گردشگری با تبلیغات مجازی به صورت غیرمجاز تورهای گردشگری برگزار می کنند و منجر به تخریب محیط زیست می شوند

ایرنا - [عکس]

مدتهاست گردشگری خود را به عنوان ابزاری برای توسعه پایدار جامعه میزبان معرفی کرده است و به همین دلیل برای هر نقطه دارای ظرفیت گردشگری این تصور شکل گرفته که به هر طریقی به مقصد گردشگری بدل شود، اما مشکل اینجاست که بدون تناسب زیرساخت و ظرفیت، تقریباً اکثر طرح های گردشگری توفیق چندانی در زمینه توسعه پایدار نداشته اند. کارشناسان تاکید می کنند این توسعه نیازمند آگاهی و شناخت کافی از مسائل و عوامل موثر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است و بدون آگاهی از امکانات موجود در هر منطقه، امکان برنامه ریزی و پیش بینی علمی و اصولی توسعه پایدار در مناطق گردشگری حتی با اختصاص بودجه هم محقق نخواهد شد. فعال صنعت گردشگری و رئیس پیشین هیات مدیره انجمن صنفی دفاتر هوایی، زیارتی و گردشگری هم این مساله را تایید می کند. «رضا ابادری» در گفت و گو با «پیام ما» درباره اینکه چرا در گردشگری ایران هنوز خبری از توسعه پایدار و توزیع مناسب مراکز گردشگری نیست به نکات مهمی اشاره می کند: از سیاست گذاری های اشتباه و بودجه های کارشناسی نشده تا نگاه درآمدزایی صرف به این حوزه و نبود فرهنگ.

متولی به سطوح پایین تر می رسد یعنی سازمان ها و نهادهای مدنی، بخش خصوصی و جامعه مردمی. او در پاسخ به این سوال که آیا نبود این سیاست گذاری موجب شده است فقط درآمدزایی صرف در بحث گردشگری تقویت و فرهنگ سازی و توسعه پایدار در جوامع محلی نادیده گرفته شود، بیان می کند: «بخش اول و مهم توسعه پایدار از دست رفتن و تخریب نشدن منابع است. منابع گردشگری محصول نیستند و باید طی یک سری عملیات تخصصی و حرفه ای تبدیل به محصول شوند و در نهایت در اختیار گردشگری داخلی یا ورودی قرار بگیرد. اما منابع گردشگری ما از سایت های تاریخی و اماکن تفریحی گرفته تا محیط زیست بدون این فرایند در خدمت گردشگری و در حال تخریب هستند. حتی اگر بخواهیم نگاه درآمدزایی داشته باشیم، با سیاست گذاری درست و الگو گرفتن از کشورهای مترقی در این زمینه می توانیم درآمدهای پایدار و متنوع تر داشته باشیم. در حوزه گردشگری نباید فقط اشتغال مستقیم را در نظر گرفت، بلکه اشتغال غیرمستقیم هم اهمیت زیادی دارد و در رشد فرهنگی، اقتصاد محلی و توسعه درآمدهای محلی بسیار اثرگذار است.»

یکی از ویژگی های توسعه پایدار این است که بعد از حضور در طبیعت به اصطلاح جای پای از خودمان به جای نگذاریم، اما گروه های آفرودی، کوه گردی، جنگل گردی و... کدام یک این شاخص را رعایت می کنند؟ بسیاری از این گروه ها به صورت غیرمجاز تورهای گردشگری با تبلیغات مجازی برگزار می کنند، حرفه ای نیستند و منجر به تخریب محیط زیست می شوند. آنها نه بسته های سفر را اجرا می کنند و نه حتی بیمه دارند و به همین دلیل برای توسعه پایدار باید موضوع فرهنگی را هم در نظر گرفت.»

گردشگری فقط درآمدزایی نیست

مشکل اصلی سیاست گذاری حاکمیت است و به همین دلیل، دستگاه های متولی کاری از دست شان بر نمی آید، چون نه بودجه و ابزار دارند و نه عزم کافی. ابادری با بیان این مطلب تاکید می کند: «اگر این سه عامل؛ بودجه، ابزار و عزم وجود داشت، دستگاه های متولی هم می توانستند با تامین منابع مالی شروع به کار و از دخالت دستگاه های دیگر جلوگیری کنند. تحقق این سه عامل وظیفه بخش حاکمیتی است و در نهایت بعد از دستگاه های

مریم سروش |

روزنامه نگار |

یک سوال درباره گردشگری ایران مطرح است: اینکه آیا تاکنون اقدامات انجام شده در این حوزه، تامین کننده نیازهای گردشگری بوده یا منجر به توزیع مناسب امکانات و زیرساخت در همه مقاصد گردشگری شده است؟ پاسخ رئیس پیشین هیات مدیره انجمن صنفی دفاتر هوایی، زیارتی و گردشگری به این سوال تاکید بر تنوع جغرافیایی، آب و هوا و فرهنگ ایران به عنوان یک کشور چند فصل است.

«رضا ابادری» در توضیح بیشتر می گوید: «به دلیل وسعت، تنوع و متصل بودن کشور، گردشگر باید بتواند به سادگی و سهولت به مناطق مختلف دسترسی داشته باشد، اما آیا همین حالا حمل و نقل به ویژه در پیک مسافرت، تامین کننده این نیاز در همه مناطق است؟ پاسخ قطعا خیر است. اقامتگاه ها و اماکن گردشگری هم در بیشتر زمان ها جوابگوی این نیاز نیستند. حمل و نقل از ارکان بسته سفر است، اما مشکلات زیادی در این باره وجود دارد. ما با فقدان و کمبود زیرساخت ها در مناطق مختلف مواجهیم و در این شرایط، نمی توانیم درباره رونمایی ها از توزیع امکانات گردشگری یا سفر صحبت کنیم. باید حداقل ها تامین شود و بعد راجع به سیاست گذاری و روش های گردشگری یا حتی توسعه پایدار صحبت کنیم.»

او به تعطیلات ساماندهی نشده در کشور اشاره و عنوان می کند: «وقتی هر تعطیلات چند روزه ای، جاده ها قفل و بلیت پرواز و قطار از دسترس خارج می شود چه انتظاری از توزیع سفر یا مراکز گردشگری دارید؟ تعطیلات برنامه ریزی نشده است و انتظار داریم گردشگران ۱۸ ساعت در جاده های شمال نمانند؟»

این فعال صنعت گردشگری با بیان اینکه توسعه پایدار گردشگری، شعار سازمان جهانی جهانگردی در حدود یک دهه پیش بود، تاکید می کند: «در این مدت ما هیچ کاری از پیش نبردیم چون اعتبار به عنوان رکن اصلی تامین کننده زیرساخت ها وجود نداشته است. ضعف فرهنگ در حوزه سفر و گردشگری هم یک سوی دیگر مشکل است. برنامه ریزی فرهنگی در حوزه گردشگری باید به گونه ای باشد که محیط زیست و جوامع محلی به حالت دست نخورده باقی بمانند، اما این مساله در کشور ما روند معکوس داشته و کویر و ساحل سالم یا جنگل بکر باقی نمانده است.»

او دلیل این مسئله را حضور افراد غیرمتخصص می داند و تاکید می کند: «این افراد به صورت خودجوش یا گروهی و با تورهای غیرمجاز، بدون حداقل امکانات در مقاصد گردشگری مستقر

این کارشناس درباره راهکار عبور از این مشکلات هم بیان می کند: «اگر سیاست گذاری و نگاه حاکمیتی درباره مقوله گردشگری بهبود پیدا کند، آن زمان می توان انتظار داشت که طرح جامع ملی گردشگری تدوین شود. در این طرح جامع باید نیازها و استعدادهای هر بخش در نظر گرفته شود. شاید در منطقه ای استعداد بالایی وجود داشته باشد، اما نیاز به گردشگر نباشد. نمی توان گفت هر جا مستعد هست طرح گردشگری در آنجا اجرا شود. یا برعکس هر جا نیاز است، بدون امکان سنجی ظرفیت آن منطقه، گردشگری تقویت شود. نتیجه چنین سیاست گذاری های بدون برنامه ای طرح های شکست خورده است و در ۴۰ سال گذشته به شدت با این آسیب مواجه بوده ایم.»

او در توضیح بیشتر بیان می کند: «برای یک منطقه امتیاز ویژه در نظر می گیرند و آنجا را منطقه ویژه اعلام می کنند تا بودجه خاص بگیرد در حالی که به هیچ عنوان مناسب اجرای طرح نیست. باید هر دو موضوع استعداد مقصد (از نظر آب و هوایی، فرهنگی و جغرافیایی) و همچنین نیاز به درآمدزایی یک مقصد گردشگری تومان در نظر گرفته شود.»

گردشگری ایران ورشکسته است

«ایران از لحاظ گردشگری داخلی و ورودی ورشکسته است و شما نمی توانید از یک محیط ورشکسته انتظار بهبود داشته باشید. ابتدا باید علاجه پیدا کرد بعد چنین انتظار داشت.»

رئیس پیشین هیات مدیره انجمن صنفی دفاتر هوایی، زیارتی و گردشگری با بیان این مطلب درباره اینکه چه بازه زمانی را باید برای بهبود حال گردشگری در نظر گرفت، عنوان می کند: «در این باره عوامل زیادی دخیل است، اما دو موضوع مهم تحریم و سوءمدیریت پاشنه آشیل این زمان بندی است. نمی توانیم بگوییم چون مالزی در ۱۵ سال و وئوتی در ۶ سال این پیشرفت و بهبود را رقم زدند، ایران هم در یک بازه زمانی چنین توسعه ای را خواهد داشت. در کشور ما آسیب های زیست محیطی بسیار بالایی وجود دارد. چطور می توان آلودگی هوا را حل یا کمبود آب را جبران کرد؟ فرهنگ اشتباه در سفرهای داخلی میان چند ده میلیون جمعیت ایران را چطور می توان تصحیح کرد؟»

او با تاکید بر این که این مسائل جای کار بسیاری دارد، ادامه می دهد: «درباره یک اقتصاد ورشکسته نمی توان پیش بینی کرد که در چه بازه زمانی ترمیم خواهد شد. همین حالا بررسی وضعیت فعالیت دفاتر برگزارکننده تورها تایید می کند که گردشگری داخلی و ورودی کشورمان نه تنها در یک دهه گذشته، حتی ۵ سال قبل هم در وضعیت نامناسبی قرار گرفته است.»

ابادری درباره اینکه با چنین توصیفی فعلا از تحقق توسعه پایدار خبری نیست و در نتیجه مقاصد گردشگری کشور هم با وجود ظرفیت های مختلف نمی توانند بهره ای از آن ببرند، بیان می کند: «تنها کاری که اکنون در حال انجام است، تلاش نهادهای مدنی و جوامع محلی و مردمی است. ان جی اوها، اقامتگاه ها، بوم گردی ها، مراکز تفریحی و بعضاً شهرداری ها و شورای شهر و روستایی که درک موضوع را دارند

شناسایی قابلیت های توسعه گردشگری مناطق و رفع موانع آن، سهم زیادی در موفقیت صنعت گردشگری و ایجاد توازن در مناطق مختلف دارد، اما بررسی ها نشان می دهد نه تنها این شناخت وجود ندارد بلکه زیرساخت ها و توزیع امکانات در مقاصد گردشگری کشور به دلیل نبود نگاه کارشناسی متوازن نیست

در این باره تلاش می کنند. برخی جوامع محلی سعی می کنند منطقه خود را امن نگه دارند و در حفظ منابع خودشان و فرهنگ گردشگری تلاش می کنند یا خودشان نسبت به ایجاد زیرساخت ها قدم برمی دارند، اما با وجود همین تلاش، باید توجه داشت که مدیریت کلان نقش اصلی را در این باره ایفا می کند و ضرورت تغییر سیاست گذاری در این بخش بیش از هر جای دیگری است.»

شناسایی قابلیت های توسعه گردشگری مناطق و رفع موانع آن، سهم زیادی در موفقیت صنعت گردشگری و ایجاد توازن در مناطق دارد، اما بررسی ها نشان می دهد زیرساخت ها و توزیع امکانات در مقاصد گردشگری کشور به دلیل نبود نگاه کارشناسی متوازن نیست. آن هم در حالی که با وجود فراوانی تعطیلات منجر به سفر در ایران، اما درباره فرهنگ سفر و توزیع گردشگران در تمام مقاصد گردشگری کشور هم اقدامات زیادی انجام نشده و تراکم زیاد مسافرت ها فقط در محدود نقاط گردشگری کشور دیده می شود. هر چند که در همان مقاصد پرگردشگر هم تناسب تجهیزات زیرساختی با تراکم سفرها وجود ندارد و وضعیت جاده ها، تصادفات زیاد جاده ای، کمبود بلیت برای وسایل نقلیه مانند قطار و اتوبوس، گرانی هتل ها، تورها، نبود تبلیغات مناسب و معرفی مناطق دارای ظرفیت گردشگری مهم ترین نقطه ضعف این حوزه به شمار می رود.

نشانه‌های فتح‌الفتوح در مجامع بزرگ اقتصادی و سیاسی

بود، در این یادواره به ارائه سخنانی در مدح مقاومت رزمندگان در دوران محاصره آبادان و دفاع از خرمشهر و به بیغما نرفتن ذراتی از خاک کشور در طول جنگ تحمیلی پرداخت.

سیدمحمد حسینی، در این باره اظهار کرد: کارهایی که در حوزه ادبیات دفاع مقدس صورت گرفته، به فرموده مقام معظم رهبری خوب است اما باید ۱۰۰ برابر شود و هر چقدر در این حوزه کار صورت پذیرد، کم است چرا که این فرهنگ حسینی و حماسی باید ثبت و منتشر شود. وی با بیان اینکه در دو سال گذشته دولت سیزدهم با همین روحیه جهادی و انقلابی در میدان است، گفت: ریاست محترم جمهور تا کنون بالغ بر شش بار به استان خوزستان سفر کرده‌اند و این نشان از اهمیت این استان و جبران اهمالی که در برخی مقاطع در حق این استان شده است، دارد.

معاون پارلمانی رئیس جمهور، تصریح کرد: برای تکمیل زیرساخت‌های این استان، دولت شنبه روز در حال تلاش است و کارها در تمام کشور شروع شده است. حسینی با اشاره به تنش‌های آبی در سراسر کشور، یادآور شد: دولت از همه توان و امکانات خود برای رفع این مشکل کمک گرفته است.

وی خاطرنشان کرد: دولت سیزدهم با رویه‌ای تعاملی که با کشورهای همسایه در پیش گرفته است، نتایج اقتصادی مثبتی را به ارمغان آورده است و عضویت در بریکس و شانگهای بیانگر این است که خط بطلانی بر توطئه‌های دشمن و کسانی که قصد داشتند جمهوری اسلامی ایران را منزوی کنند، کشیده شده است.

در خلال این مراسم، با حضور مسئولان کشوری، لشکری، استانی و منطقه‌ای، از طرح جدید کارت هوشمند شهروندی اروندنشینان رونمایی شد و دو قطعه کارت نمادین به دو خانواده معزز شاهد از شهرهای آبادان و خرمشهر اهداء شد.

کنند روزی در ایران نسلی چهل سال، جلوی تحریم‌ها و ترورها و تجاوزها ایستاد تا حصرهای اقتصادی و سیاسی ابرقدرت‌ها شکسته شود تا ایران قدرتمند و سرفراز را به همه دنیا نشان دهند.

در ادامه این یادواره، استاندار خوزستان که برای حضور در این یادواره به منطقه آزاد اروند سفر کرده بود، اظهار کرد: شکستن حصر آبادان سند حرکت‌های بعدی رزمندگان اسلام در طول جنگ تحمیلی شد و این حرکت تلفیقی که با همکاری ارتش و سپاه به فرمان حضرت امام خمینی (ره)، موجب پیروزی‌های بعدی سپاه اسلام در طول جنگ شد. *

دکتر حسینی محراب افزود: نقش زنان در طول جنگ انکارناپذیر است و در بسیاری از حیطه‌ها از مردان پیشی گرفتند. *

در ادامه این همایش، از طرح جدید کارت هوشمند شهروندی منطقه آزاد اروند رونمایی شد.

چند قطعه از طرح جدید کارت شهروندی منطقه آزاد اروند به‌صورت نمادین به دو خانواده معزز شاهد از شهرهای آبادان و خرمشهر اهداء شد. خانواده شهید مدافع امنیت «مهدی آزمو» و خانواده شهید مدافع حرم «علی منیعات» به عنوان نخستین شهروندان اروندنشین، طرح جدید کارت‌های هوشمند شهروندی اروند را دریافت کردند.

ضمن تجلیل از خانواده چند شهید شاخص منطقه آزاد اروند، طرح جدید کارت شهروندی اروند به ایشان تحویل شد.

[خ] ثبت‌نام طرح جدید کارت شهروندی هوشمند منطقه آزاد اروند، پس از طی مراحل قانونی و اداری، طی یک فراخوان عمومی اطلاع‌رسانی و به‌صورت کاملاً الکترونیکی و رایگان آغاز می‌گردد. *

معاون پارلمانی رئیس جمهور که همزمان با سالروز شکست حصر آبادان به منطقه آزاد اروند سفر کرده

به همت معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد اروند و با همکاری ناحیه مقاومت بسیج، باغ موزه دفاع مقدس، شرکت پالایش نفت آبادان، فرمانداری ویژه و شهرداری آبادان، یادواره پیش از چهار هزار شهید دفاع مقدس این شهرستان در محل سالن همایش‌های شهید سیاح طاهری سازمان منطقه آزاد اروند برگزار شد.

معاون پارلمانی ریاست محترم جمهوری، فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در جنوب غرب کشور و استان خوزستان، استاندار خوزستان، مدیرعامل، معاونین و مدیران سازمان منطقه آزاد اروند، نمایندگان مردم شریف اروند در مجلس شورای اسلامی، ائمه جمعه و فرمانداران ویژه شهرستان‌های آبادان و خرمشهر، خانواده‌های معظم شاهد، جانبازان و ایثارگران و پیشکسوتان دفاع مقدس، آزادگان مقاوم، زما و شیوخ عشایر عرب منطقه و عموم شهروندان از جای جای مهین پناهوار اسلامی، جمعیت حاضر در این یادواره را تشکیل دادند.

این یادواره با نواختن سرود مقدس جمهوری اسلامی ایران توسط گروه مارش نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران (پایگاه دریایی خرمشهر) آغاز به‌کار کرد.

پخش تصاویری از دوران محاصره آبادان و نحوه شکست محاصره این شهر توسط رزمندگان اسلام به فرمان امام خمینی (ره) از دیگر بخش‌های این یادواره بود.

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند در آغاز این همایش، ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدای انقلاب اسلامی، هشت سال جنگ تحمیلی و شهدای محور مقاومت، چهل و دومین سالروز فتح بزرگ رزمندگان اسلام که منجر به شکست تاریخی حصر آبادان با فرمان الهی امام (رحل) شد را تیریک گفت و عنوان کرد: ان‌شاءالله همانطور که سال‌ها پیش عده‌ای جوان با دست‌های خالی بیش از چهل ساعت جنگیدند و خون دادند تا حصر آبادان شکسته شود تا امروز ما بعد از چهل و دو سال سالگرد این حماسه و مقاومت رو جشن بگیریم، افزود: ان‌شاءالله روزی برسد که نسل‌های آینده ما، دور هم جمع شده و از حماسه چهل ساله نسل ما بگویند و با افتخار عنوان

وی خاطرنشان کرد: دولت سیزدهم با رویه‌ای تعاملی که با کشورهای همسایه در پیش گرفته است، نتایج اقتصادی مثبتی را به ارمغان آورده است و عضویت در بریکس و شانگهای بیانگر این است که خط بطلانی بر توطئه‌های دشمن و کسانی که قصد داشتند جمهوری اسلامی ایران را منزوی کنند، کشیده شده است.

در خلال این مراسم، با حضور مسئولان کشوری، لشکری، استانی و منطقه‌ای، از طرح جدید کارت هوشمند شهروندی اروندنشینان رونمایی شد و دو قطعه کارت نمادین به دو خانواده معزز شاهد از شهرهای آبادان و خرمشهر اهداء شد.

بر اساس این گزارش، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند، در خلال برگزاری این یادواره با اهدای لوح از فرماندهان سپاه حضور ولیعصر (عج) خوزستان و قرارگاه جنوب غرب کرمانی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به پاس خدمات ارزنده ایشان در منطقه آزاد اروند و شهرهای آبادان، خرمشهر و مینوشهر، تجلیل کرد.

* آیین رونمایی از شش کتاب دفاع مقدس هم زمان با پنجم مهرماه سالروز سالروز شکست حصر آبادان، در سالن اجتماعات منطقه آزاد اروند برگزار شد. *

در حاشیه همایش یادبود بیش از ۴ هزار شهید شهرستان آبادان، شش کتاب دفاع مقدس با همکاری معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد اروند و حوزه هنری، رونمایی شد. بر اساس این گزارش: کتاب *وقتی حیات خواب بود* نوشته الهه طاهریان، *هفت هزار و سی صد و یک روز بعد* به قلم راضیه بهرامی راد، *نور چشمی* از مهدیه جلالی، *میخانه* میخانه به نویسندگی محبوبه حاجیان نژاد، *شکوچ* از سلمان کریمی و *خون براده‌هایی از شهر* به قلم مهدی زارع شش کتابی هستند که توسط انتشارات سوره مهر حوزه هنری به چاپ رسیدند در مراسم امروز رونمایی شدند.

[خ] برگزاری یادواره بیش از ۴ هزار شهید آبادان در دوران دفاع مقدس *

امروز در دومین روز از هفته دفاع مقدس همایش یادبود بیش از ۴ هزار شهید شهرستان آبادان در دوران دفاع مقدس، همزمان با سالروز شکست حصر این شهر، در سازمان منطقه آزاد اروند برگزار شد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند گفت: دروازه مجامع بزرگ اقتصادی و سیاسی دنیا یکی پس از دیگری به روی ملت ایران باز می‌شود و عضویت ایران در بریکس و شانگهای و امثالهم را همه دنیا می‌بینیم.

مهندس علی زارعی در یادواره بیش از ۴ هزار شهید آبادان که در سالروز شکست حصر این شهر همزمان با هفته دفاع مقدس برگزار شد، ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدای انقلاب اسلامی، هشت سال جنگ تحمیلی و شهدای محور مقاومت، بیان کرد: به قول آن رزمندگانی که می‌گفت هر چی به قله نزدیک‌تر شویم، تنفس با ریه‌های معمولی کار سخت‌تری می‌شود، باید ریه‌ها را آماده کرد، باید اکسیژن گرفت برای اینکه بتوانیم با به پای کاروان، قدم‌های نزدیک به قله را برداریم و این اکسیژن چیزی نیست الا مدد گرفتن از بیانات و رهنمودهای امیدبخش سرکاروان این قافله: مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای (حفظه الله تعالی)

وی با بیان اینکه ان‌شاءالله همانطور که سال‌ها پیش عده‌ای جوان با دست‌های خالی بیش از چهل ساعت جنگیدند و خون دادند تا حصر آبادان شکسته شود تا امروز ما بعد از چهل و دو سال سالگرد این حماسه و مقاومت رو جشن بگیریم، افزود: ان‌شاءالله روزی برسد که نسل‌های آینده ما، دور هم جمع شده و از حماسه چهل ساله نسل ما بگویند و با افتخار عنوان کنند روزی در ایران نسلی چهل سال، جلوی تحریم‌ها و ترورها و تجاوزها ایستاد تا حصرهای اقتصادی و سیاسی ابرقدرت‌ها شکسته شود تا ایران قدرتمند و سرفراز را به همه دنیا نشان دهند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند، یادآور شد: آن روز که به تعبیر رهبری معظم انقلاب، ملت ایران به قله برسد، دشمنی‌ها تمام خواهد شد و امروز که دروازه‌های مجامع بزرگ اقتصادی و سیاسی دنیا یکی یکی به روی ملت ایران باز می‌شود و عضویت ایران در بریکس و شانگهای و امثالهم را همه دنیا می‌بینند، نشانه‌های این فتح‌الفتوح موعود را می‌بینیم.

مهندس زارعی، خاطرنشان کرد: دعا کنیم که خداوند متعال، توفیق سربازی این گام‌های آخر را از ما بگیرد و برای اینکه ایمان ما در راه، مسیر و هدف کمرنگ نشود، تلاشمان فروگذار نکنیم.

اداره ثبت اسناد و املاک استان کرمان

اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک رودبار جنوب

هیات موضوع تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برابر رای شماره ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ - ۱۴۰۲۶۰۳۱۹۰۷۹۰۰۱۱۲۹ شماره ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک رودبار جنوب تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای ناصر خدادادی نیا فرزند علی به شماره شناسنامه ۸۳۳ صادره از رودبار در یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۴۶۷۷۵۹ متر مربع پلاک ۶ فرعی از ۱۹۶ - اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۱۹۶ - اصلی قطعه سه واقع در عزیز آباد رودبار جنوب بخش ۴۶ کرمان خریداری از مالک رسمی آقای مسعود و سیف الله مهمی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراض داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسیدی ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم، اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۸

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳

محمد کردستانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک رودبار جنوب

نوبت اول

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۱۹۰۱۲۰۰۴۴۶۷ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک سیرجان تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم سهیلا رضائی نسب فرزند علی‌اکبر به شماره شناسنامه ۲۹۱ صادره از سیرجان در یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۰۴۰ مترمربع از پلاک ۱۸۰۷ اصلی واقع در سیرجان اراضی فیروزآباد قهستان بخش ۳۸ کرمان خریداری از مالک رسمی آقای رجبعلی مشیری محرز گردیده است؛ لذا به‌منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراض داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسیدی، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۸

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳

سعید نظری

سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان سیرجان
شناسه آگهی: ۱۵۷۵۰۹۸

نوبت اول

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۱۹۰۱۲۰۰۴۴۶۷ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک سیرجان تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای محمود امیری مقدم فرزند حمزه به شماره شناسنامه ۱۰۶۷ صادره از سیرجان در یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۰۴۰ مترمربع از پلاک ۱۸۰۷ اصلی واقع در سیرجان اراضی فیروزآباد قهستان بخش ۳۸ کرمان خریداری از مالک رسمی آقای رجبعلی مشیری محرز گردیده است؛ لذا به‌منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراض داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسیدی، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۸

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳

سعید نظری

سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان سیرجان
شناسه آگهی: ۱۵۷۵۰۹۵

عکس نوشت

عکس: ایرنا

دریاچه و تالاب بین‌المللی «هامون» سومین دریاچه بزرگ کشور و یکی از ذخیره‌گاه‌های محیط زیستی در ایران هرسال پذیرای پرندگان مهاجر و «سیستان» در روزگاری نه‌چندان دور آبر غله ایران بوده است. اما ساخت سدهای مختلف مانند کجکی و کمال‌خان بر روی هیرمند برای انحراف آب، ندانن حقایق هامون توسط طرف افغانستانی، نصب و به‌کارگیری انواع پمپ در مسیر رودخانه هیرمند جهت کشاورزی در آن طرف مرز از یک‌سو و کاهش باران‌های فصلی و تغییرات آب‌وهوایی جهان از سوی دیگر، خشک شدن دریاچه هامون را بدنبال داشته و این روزها دیگر در سیستان خبری از دامداری، کشاورزی، صیبربافی و ماهیگیری نیست. / عکاس: محمدعلی برنو

درباره فیلم سینمایی «زغال»

ایپام ما فیلم سینمایی «زغال» (به زبان ترکی استانبولی: کومور) به نویسندگی و کارگردانی «اسماعیل منصف»، محصول مشترک ایران و فرانسه است که در منطقه تالش و به زبان آذری ساخته شده است. «زغال» فیلمی ۸۶ دقیقه‌ای است که در سال ۲۰۱۹ ساخته شده است و نخستین نمایش جهانی‌اش را در سی‌وهفتمین جشنواره جهانی فیلم فجر تجربه کرد. همچنین این فیلم نامزد جایزه خلاقیت و استعداد درخشان (بهترین فیلم اول) به اسماعیل منصف برای همین فیلم در سیزدهمین جشن منتقدان و نویسندگان سینمایی ایران شد. در خلاصه این فیلم آمده است «غیرت» در یکی از روستاهای مرزی آذربایجان به کار زغال‌سازی مشغول است. پسر او یاشار که به دلیل دزدیدن طلا در زندان به سر می‌برد، برای عروسی خواهرش به مرخصی می‌آید، اما گم شدن ناگهانی یاشار، غیرت را با چالش بزرگی روبه‌رو می‌کند. «منصف» سال ۹۸ در گفت‌وگویی با «هنرآنلاین» درباره ایده ساختن چنین فیلمی به زبان ترکی گفته بود: «ما فیلمسازهای فارسی بسیار خوبی داریم که می‌درخشند. آدم‌های بزرگی در این اتمسفر فیلم می‌سازند. پس چرا همه بیاییم در یک اتمسفر مشخص تمرکز کنیم؟ استادی می‌گفت بومی بودن شاید یک ریشه خوشبختی هم باشد. من می‌روم از اتمسفری فیلم می‌سازم که دیده نشده است. ناخودآگاه تمام ایده‌هایی که به ذهنم می‌آید، متعلق به آن فضاها است. اولویت اصلی من این بوده که فیلمی بسازم تا خودم را راضی کند و چیزی که من را راضی می‌کند، آن لوکیشن، فضا و اتمسفر است.» «مسعود فراسی» نیز همان سال در برنامه تلویزیونی «هفت» در تمجید از این فیلم گفته بود: «فیلم زغال، فیلم خوبی است. واقعا حیف است که درست دیده نشده است. کاش شرایطی بود که برخی از فیلم‌های هنر و تجربه

فیلم هفته

درست دیده شود. اینکه فیلمساز تعلق خاطر به زبان دارد، بسیار پسندیده است.» اسماعیل منصف ساخت فیلم‌های کوتاهی چون «اویان»، «زیر پرچم»، «آغلا»، «آرداک» و کارگردانی فیلم مستند «گریه کن» برای تلویزیون آرت فرانسه را در کارنامه هنری‌اش دارد. آن‌طور که «سینماسینما» نوشته حضور در فستیوال‌های جهانی از جمله کلمونت فرانسه، تلوراید آمریکا، شیکاگو آمریکا، لیدز انگلیس، وینترتور، سوئیس و... کسب جوایز خارجی و داخلی برای کارگردانی فیلم‌های کوتاه از قبیل بهترین فیلم کوتاه جشنواره تورنتو، جایزه هیئت داوران جشنواره ازبیر و توتوقی، جایزه هیئت داوران جشنواره داکا بنگلادش، جایزه هیئت داوران جشنواره اورینتال سوئیس و... از جمله حضورهای جهانی کارگردان «زغال» است. در این فیلم هادی افتخارزاده، ژیا شاهی، فرید ادهمی، یوسف یزدانی، یوسف جاوید، توران قربانی، کامیار شکیبایی، امین حاجی اکبری دیزجی، عنایت خویلد، یاسمن خلخالی، محسن محمدی، مریم قاسمی، مهدی سمساری به ایفای نقش پرداخته‌اند و موسیقی فیلم را مهدی نادری برعهده داشته است.

نقد هفته

منصف» یکی از همان آثاری است که دغدغه اجتماع دارد و برای گیشه ساخته نشده است. یک فیلمساز جوان ابزار لازم برای نشان دادن توانایی فنی و اجرایی را در نخستین اثر بلند سینمایی یافته و به‌خوبی قدر این شرایط را دانسته است. از سوی دیگر فیلم آنچنان که شایسته است دیده را نگاه داشته است. داستان همان تقابل سنتی بین خیر و شر است. این بار طلا و زغال روبه‌روی یکدیگر ایستاده‌اند. موضوع نیز به بیدار شدن هیولای درون پرداخته است. فیلمنامه اثر از یک الگوی کهنه استفاده کرده، اما از آنجا که فیلم نخست «منصف» است، می‌توان از کنار تکراری بودن گذشت. از سوی دیگر نگاه فیلمساز به طبیعت قابل تحسین است. او توانسته اقلیم را در فیلم به یک شخصیت پویا تبدیل کند. اثر از مدلول آغاز می‌شود و سپس به سراغ دال

می‌رود و هوشمندی سازنده در اینجا قابل تحسین است. هر چند فیلمساز وامدار «آنجلوپولوس» و «تارکوفسکی» است و در نگاه او می‌توان «نوری بیلگه جیلان»، فیلمساز نامدار ترک را در قامت یک الگوی نمایشی دید، اما کارگردان جوان ما در سمت درستی از طبیعت سینمایی ایستاده است. بومی-گرایی در فرم بسیار خوب ساختار یافته است. کوهستان، جنگل، دشت و ساحل به یکدیگر پیوند خورده‌اند تا چالش یک جامعه محلی به مرکز شهر بیاید و سرانجام محتوای دراماتیک به‌شایستگی معنای بصری به خود بگیرد. در ایده مرکزی داستان خلاقیتی به‌نظر نمی‌رسد، اما محتوا در اجرا به‌گونه‌ای در چگونگی اثر تنیده شده که کاملاً به محصولی ارگانیک تبدیل شده است. کارگردان به‌خوبی طبیعت را می‌شناسد و از آن برای شکل دادن به قصه خود استفاده کرده است. در کنار این موضوع، شناخت سازنده از خانواده

قرار دارد. آثار بسیار کمی در تولیدات سینمایی توان نشان دادن یک خانواده را دارند. اینجاست که فیلم از بزرگنمایی فاصله گرفته و با کمک طبیعت و پدر خانواده، حس را می-سازد که تنها می‌توان در یک اثر مستقل و هنری آن را یافت. در اجرای اثر می‌توان به ریتم، نقد وارد کرد.

سینمای طبیعت، طبیعت سینمایی

محسن تیزهوش

داشت. حضور این نوع از سینما برای فرهنگ یک سرزمین امری ضروری است. هنگامی که اثری بتواند جانی برای بیان دغدغه‌های جاری داشته باشد، می‌تواند در ریل-گذاری فرهنگی یک سرزمین نقشی ماندگار برعهده بگیرد. اینجاست که تاریخ‌نگاری اجتماعی قابلیت ظهور و بروز پیدا می‌کند. این در حالیتی است که امروز هوای حاکم بر سینمای ایران بسیار راکد و فضای آن چنان سنگین شده که بیم از بین رفتن ساختارهای اساسی در چهره عناصر و عوامل آن قابل مشاهده است. باین‌همه، هستند آثاری که در گذر سال‌ها نیز همچنان قابلیت نقد و بررسی دارند و برای دیده شدن هنوز تازه هستند. این سرانجام فعال بودن گروه هنر و تجربه است. فیلم سینمایی «زغال» ساخته «اسماعیل

کارشناس و فعال محیط زیست

در سال‌های گذشته صحبت کردن از سینمای مستقل تا اندازه زیادی در روند آثار پیشرو قابل نقد و بررسی بود. آثاری که برای صنعت سرگرمی تولید نشده باشند و یا سفارشی در یک جهت خاص نباشند. «هنر و تجربه» نفس کافی برای زنده نگاه داشتن اصالت در یک اثر اجتماعی را

آگهی مناقصه عمومی

شهرداری منطقه ۴ تبریز در نظر دارد به استناد مجوز های اخذ شده عملیات اجرایی پروژه‌های عمرانی زیر را از طریق مناقصه عمومی و سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (www.Setadiran.ir) واگذار نماید، لذا شرکت‌های متقاضی واجد شرایط جهت دریافت اسناد مناقصه می‌توانند از روز شنبه مورخه ۱۴۰۲/۰۷/۰۸ تا ساعت ۱۴:۰۰ روز چهارشنبه مورخه ۱۴۰۲/۰۷/۱۲ به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) مراجعه نمایند.

منطقه چهار

- بهبودی و مقاوم سازی پل تقاطع منجم با برآورد اولیه به مبلغ ۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته راه و ترابری یا ابنیه) (تجدید)
- ساماندهی آبرو واقع در خیابان انقلاب (کوی عباسزاده) و سایر محل های ابلاغی برآورد اولیه به مبلغ ۲۷/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۷۳۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته ابنیه یا راه و ترابری) (تجدید)
- احداث فرهنگسرای سرداران فاتح (چشمه لی باغ) با برآورد اولیه به مبلغ ۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته ابنیه یا راه و ترابری) (تجدید)
- اجرای فاز اول تعریض پیاده‌رو، کف‌سازی و سامان‌دهی امتداد خیابان والمان حدفاصل شریعتی جنوبی تا برق لامع با برآورد اولیه به مبلغ ۸۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۴/۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته ابنیه یا راه و ترابری)
- تهیه، حمل و پخش آسفالت دستی در خیابان‌های دامپزشکی، شهیدان ذاکر و سایر محل‌های ابلاغی با برآورد اولیه به مبلغ ۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۷۲۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته ابنیه یا راه و ترابری)
- تهیه، حمل و پخش آسفالت دستی در خیابان‌های کاربیشه، خیام، شهریار و سایر محل‌های ابلاغی با برآورد اولیه به مبلغ ۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۷۲۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته ابنیه یا راه و ترابری)
- ترمیم و بازسازی کانال‌ها و جداول خیابان‌های خیام، قطران و سایر محل‌های ابلاغی با برآورد اولیه به مبلغ ۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (داشتن حداقل پایه ۵ در رشته ابنیه یا راه و ترابری)

هادی مقدم زاده شهردار منطقه چهار تبریز

شماره آگهی: ۱۵۶۹۹۰۲